

Tuija Laihola

Sosiokulttuurisen projektin toteuttaminen Seinäjoen kaupungin nuorisotoimelle

Case: Kulttuurihurautus

Opinnäytetyö

Syksy 2009

Kulttuurialan ja muotoilun yksikkö

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Sosiokulttuurisen työn suuntautumisvaihtoehto

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuurin ja muotoilun yksikkö

Koulutusohjelma: Kulttuurituottaja

Suuntautumisvaihtoehto: Sosiokulttuurinen työ

Tekijä: Tuija Laihola

Työn nimi: Sosiokulttuurisen projektin toteuttaminen Seinäjoen kaupungin nuorisotoimelle – Case: Kulttuurihurautus

Ohjaaja: Arto Juurakko ja Olli-Pekka Ahtiainen

Vuosi: 2009

Sivumäärä: 48

Liitteiden lukumäärä: 3

Tässä opinnäytetyössä kerrotaan sosiokulttuurisen projektin toteuttamisesta kulttuuripoliittisten ajatusten pohjalta. Lisäksi opinnäytetyössä kuvaillaan ryhmänohjausta sekä askartelu- ja kädentaitotyöpajojen käyttöä sosiokulttuurisen projektin työskentelytapana. Esimerkkinä opinnäytetyössä on Seinäjoen kaupungin kulttuuri- ja nuorisotoimien kesällä 2009 toteuttama Kulttuurihurautus-projekti, jonka tarkoituksena oli viedä kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-ajanpalveluita kuntaliitosten myötä laajentuneen Seinäjoen kaupungin reuna-alueille. Projektin aikana kuntaliitosten myötä laajentunutta Seinäjoen kaupunkia kierrettiin pakettiautolla, jossa ohjaajan mukana kulkivat kädentaitotyöpajoissa tarvittavat tarvikkeet ja välineet. Ensisijaisesti projektia markkinoitiin Seinäjoen, Nurmon, Peräseinäjoen ja Ylistaron alueella toimiville nuorisoseuroille ja kyläyhdistyksille. Lisäksi projektin aikana kierrettiin läpi myös Seinäjoen, Nurmon, Peräseinäjoen ja Ylistaron leikkikenttätoimintapaikat sekä Nurmon Mannerheimin lastensuojeluliiton järjestämät puistotapaamiset.

Avainsanat: Kulttuuripoliittikka, sosiokulttuurinen innostaminen, kädentaidot

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Seinäjoki University of applied sciences
Degree programme: Cultural Management
Specialisation: Sociocultural work

Author/s: Tuija Laihola

Title of thesis: Making a Sociocultural project for Seinäjoki city's youth department

Supervisor(s): Arto Juurakko and Olli-Pekka Ahtiainen

Year: 2009

Number of pages: 48

Number of appendices: 3

The present thesis tells about making a sociocultural project based on culture political views. The thesis also describes sociocultural working methods, such as leading the group and using crafts as a sociocultural tool. The thesis comprises an example a project called 'Kulttuurihurautus' which was produced by the culture and youth department of Seinäjoki city in the summer 2009. There was a roadshow done to the areas of Seinäjoki city, which had joined Seinäjoki city in the merger of the municipalities in the beginning of the year 2009. The aim of the roadshow was to make the youth and culture services of the city more accessible for the more rural areas of the new Seinäjoki city. The project was been marketed primarily to the different youth associations, village societies and resident associations in Seinäjoki, Nurmo, Peräseinäjoki and Ylistaro. The roadshow also visited the playground activities in Seinäjoki, Nurmo, Peräsinäjoki and Ylistaro and also some park meetings arranged by the Mannerheim League for Child Welfare's department of Nurmo.

Keywords: culture politics, sociocultural animation, crafts

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ	4
Käytetyt termit ja lyhenteet	5
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO	7
2 KULTTUURI.....	9
3 KULTTUURIPOLITIikka	11
3.1 Kulttuuripolitiikka käsitteenä	11
3.2 Kunnallisen kulttuuripolitiikan tavoitteet.....	14
3.3 Kulttuuripoliittinen ajattelu Kulttuurihurautuksissa	16
4 SOSIOKULTTUURINEN INNOSTAMINEN	18
4.1 Sosiokulttuurisen innostamisen määritelmä	18
4.2 Sosiokulttuurisen innostamisen tarkoitus, tehtävät ja tavoitteet	19
4.3 Innostamisen elementit	21
5 RYHMÄNOHJAUS	25
5.1 Mikä on ryhmä.....	25
5.2 Ryhmien eri tarkoitukset.....	26
5.3 Ohjaajan rooli ryhmässä	27
6 LUOVUUS, ASKARTELU JA KÄDENTÄIDOT	29
6.1 Lasten luovuus askartelu- ja kädentaidoissa.....	29
6.2 Kulttuurihurautuksissa käytetyt kädentaito- ja askartelumenetelmät	30
7 CASE: KULTTUURIHURAUTUS	36
8 POHDINTA	41

Käytetyt termit ja lyhenteet

Kulttuuri tarkoittaa tavallisesti yksilön tai koko yhteiskunnan henkisten ja aineellisten saavutusten kokonaisuutta, mutta myös sivistystä. Henkinen kulttuuri siirtyy ja säilyy tiedonvälityksen sekä oppimisen avulla.

Kulttuuripolitiikka Kulttuuripolitiikan tavoitteet perustuvat luovuuteen, kulttuuriseen moninaisuuteen ja tasa-arvoon. Tavoitteena on, että luovuuden edellytykset ja kulttuuriset oikeudet toteutuvat ja että kaikilla Suomessa asuvilla on mahdollisuus osallistua taide- ja kulttuuripalveluihin. Tavoitteena on myös kulttuurin taloudellisen perustan vahvistaminen.

Sosiokulttuurinen innostaminen on toimintaa, joka lähtee liikkeelle ihmisten tarpeista, eikä totutuista yhteiskunnallisten järjestelmien ylläpitävistä tekijöistä. Innostamisen eri muotoja ovat kasvatuksellinen, sosiaalinen, urheilullinen, yhteisöllinen, vapaa-aikaan liittyvä sekä turismiin liittyvä innostaminen. Sosiokulttuurinen innostaminen voi olla esimerkiksi uuden toiminnan tai projektin aloittamista tai vanhan, jo olemassa olevan toiminnan muuttamista sosiokulttuuriseen suuntaan

Kuvio- ja taulukkoluetelo

- Kuvio 1** Kulttuurihurautus-projektin projektiorganisaatio
- Kuvio 2** Kulttuurihurautuskohteet ja osallistujat heinäkuussa 2009
- Kuvio 3** Kulttuurihurautukset koulujen syyslomaviikolla 2009

1 JOHDANTO

Suoritin pakollisiin opintoihini kuuluvan toisen työharjoittelun Seinäjoen kaupungin nuorisotoimessa. Suurin työharjoitteluuni liittynyt toimenkuva oli Kulttuurihurautus-projektin suunnittelu ja toteutus. Kulttuurihurautus-projektissa kiersin heinäkuun ajan kuntaliitosten myötä laajentunutta Seinäjoen aluetta pakettiautolla tarjoten lapsille ja nuorille kulturellia tekemistä ja kokemista erilaisten askartelujen ja leikitusten muodossa. Sen lisäksi, että vedin näitä työpajoja, vastasin myös muilta osin Kulttuurihurautus-projektin eri osa-alueista, kuten markkinoinnista, tiedottamisesta, taloudesta, apurahahakemuksien laatimisesta sekä muiden käytännönasioiden hoitamisesta.

Kulttuurihurautuksen alkuperäinen idea tuli Seinäjoen kaupungin kulttuuritoimenjohtaja Leena Kråknäsiltä. Kokoonnuimme nuorisotoimenjohtaja Pekka Hautamäen sekä kulttuuritoimenjohtaja Leena Kråknäsin kanssa ennen harjoitteluni alkamista pohtimaan yhdessä, mitä työharjoitteluni voisi mahdollisesti pitää sisällään ja mitä odotuksia minulla itselläni olisi työharjoitteluni suhteen. Itse toivoin työharjoitteluni sisältävän ryhmänohjausta. Kesällä nuorisotoimen ylläpitämät nuorisotilat olivat kuitenkin kesälomalla, joten meidän piti kehittää yhdessä toisenlaista toimintaa, jonka pohjalta lähdimme liikkeelle.

Näin ollen syntyi idea Kulttuurihurautus-projektista, joka toteutettiin Seinäjoella 1.-31.7.2009 välisenä aikana. Tämän lisäksi Kulttuurihurautus-projekti teki myös kieroksen Seinäjoella koulujen syyslomaviikolla 42 12.–18.10.2009 välisenä aikana. Kulttuurihurautus kiersi heinäkuun aikana Seinäjoella, Nurmossa, Peräseinäjoella ja Ylistarossa yhteensä 25:ssä eri paikassa ja osallistujia näissä Kulttuurihurautuksissa oli yhteensä 307 lasta ja nuorta, jotka olivat iältään 1-16-vuotiaita. Koulujen

syyslomaviikolla Kulttuurihurautuksia järjestettiin kolmessa eri paikassa Nurmossa ja Ylistarossa. Syyslomaviikon Kulttuurihurautuksiin osallistui yhteensä 28 lasta, jotka olivat iältään 4-16-vuotiaita.

Heinäkuun aikana Kulttuurihurautuksessa yksi työpaja koostui yhdestä kädentaitopajasta/Kulttuurihurautuspaikka. Tällöin toteutuneita työpajoja olivat:

- Öttiäisiä öttiäisiä- käpyaskartelupaja
- paperin marmorointi
- magneettikalastus
- kankaanpainanta
- Hama-helmeily
- tuunatut saviruukut
- kivien maalaus
- paperiaskartelu – kassin taitteleminen tapetista
- kaarnalaiva

Syyslomaviikolla projektin sisältöä muutettiin kesän jäljiltä tehtyjen havaintojen ja parannusehdotusten mukaisesti muistuttamaan enemmän päiväleiri-muotoista toimintaa, ja näin ollen toteutettiin yksi neljän tunnin mittainen työpajakokonaisuus, joka sisälsi draamatyöpajan, leikitystä sekä askarteluna tuulihyrrän valmistuksen.

2 KULTTUURI

Alun perin sana kulttuuri on tarkoittanut viljelyä, mutta myöhemmin sanan merkitys on laajentunut tarkoittamaan kaikkea ihmisen toimintaa. Historiallisesta näkökulmasta kulttuuri tarkoittaa sukupolvelta toiselle siirtyvää perintöä, eli kaikki toimiva ja arvokkaaksi koettu välitetään eteenpäin sukupolvelta toiselle. Perintöön liittyviä kulttuurisia asioita ovat muun muassa kansanrunot, tarinat, uskomukset, perinnetruvat ja kansantanssit, jotka luonnehtivat kunkin kulttuurin ominaispiirteitä. Myös sosiaalinen käyttäytyminen ja tavat heijastavat kulttuuriperimää. (Frisk 2005, 6–7.)

Kulttuuri ei toimi autonomisena järjestelmänä, vaan se on koko ajan vuorovaikutuksessa taloudellisen, poliittisen ja sosiaalisen järjestelmän kanssa. Kulttuuri ei ainoastaan rakenna tulevaisuutta, vaan sitä muovaa sosiaalinen totaliteetti. Kulttuurin erityisenä tehtävänä on ilmaista niitä tavoitteita, jotka heijastavat tulevaisuutta. Kulttuuri merkitsee luomisen prosessia, jossa aloitteet tulevat kansalta. Ihmiset ottavat näin ollen vastuuta omasta elämästään, ja sivistyneisyys ilmenee ihmisten kyvyssä elää luovasti ja humanisesti nyt ja tulevaisuudessa. Kulttuurisella toiminnalla luodaan maailmaan uusia olemisen muotoja, eli kulttuuria voidaan kutsua tulevaisuuden tietoiseksi ennustamiseksi. (Kurki 2006, 56.)

Kulttuurihurautukset ovat oiva esimerkki uudenlaisen kulttuurisen toiminnan luomisesta. Kulttuurihurautus-projekti käynnistyi tarpeesta luoda uutta ja elävöittää kylien toimintaa sekä tarjota kulttuuripalveluita lapsille ja nuorille kesän aikana siellä, missä toimintaa ei tavallisesti ole. Lisäksi Kulttuurihurautukset toimivat esimerkkinä uudenlaisesta kulttuurisesta toiminnasta, jota tulevaisuudessa on mahdollista soveltaa muuallakin isojen kaupunkien ja kuntien alueilla, sillä lasten- ja nuorten, kuten mille tahansa muulle kulttuurille ja sen edistämiseksi, on kysyntää.

Lastenkulttuuri on laaja-alainen käsite, sillä tarkoitetaan sekä lapsille suunnattua kulttuuria että lasten omaa kulttuuria. Yleisesti ottaen lastenkulttuurissa on kyse lapsen suhteesta häntä ympäröivään kulttuuriin, yhteisön arvoihin, asenteisiin, kieleen ja kulttuuriperintöön. Lapsi kasvaa tietyssä kulttuurissa ja kantaa sitä eteenpäin. Lasten kulttuuri kattaa siis laajasti kaikki lapsille tarkoitetut kulttuuri-ilmentymät pedagogisista instituutioista kulttuuri-instituutioihin, järjestötoimintaan ja kaupalliseen kulttuuritarjontaan. Pedagogisiin instituutioihin luetaan esimerkiksi esikoulu ja peruskoulu, kulttuuri-instituutioita ovat lastenteatterit, taidekoulut ja muut taidekasvatukselliset toiminnot, järjestötoiminnaksi voidaan laskea kuoro, varhaisnuorisojärjestä, urheiluseurat sekä muunlainen harrastustoiminta kun taas kaupalliseen kulttuuritoimintaan lasketaan esimerkiksi elokuvat ja tietokonepelit. Lasten omaa kulttuuria puolestaan on ennen kaikkea suullinen kulttuuri, joka perustuu leikkiin ja kerrontaan, ja on näin ollen lasten itsensä luomaa kulttuuria, joka ottaa vaikutteita aikuisten maailmasta sekä aikuisten lapsille suuntaamasta kulttuuritarjonnasta noudattaen omia lakejaan. (Lasten kulttuuripoliittinen ohjelma, [viitattu 17.11.2009].)

Kulttuurihurautukset olivat esimerkki yhdenlaisesta lapsille suunnatusta kulttuurisesta toiminnasta, jossa lapsille tarjottiin mahdollisuus luovaan toimintaan vapaa-ajalla. Kulttuurihurautukset olivat kulttuuri-instituution, eli Seinäjoen kaupungin nuoriso- ja kulttuuritoimien, tarjoamaa vapaa-ajantoimintaa, johon osallistuminen oli maksutonta.

3 KULTTUURIPOLITIIKKA

3.1 Kulttuuripolitiikka käsitteenä

Kulttuuri- ja taidepolitiikan tavoitteet perustuvat luovuuteen, kulttuuriseen moninaisuuteen ja tasa-arvoon. Kulttuuripoliittisena tavoitteena on, että luovuuden edellytykset ja kulttuuriset oikeudet toteutuvat ja että kaikilla, jotka asuvat Suomessa, olisi oikeus osallistua taide- ja kulttuuripalveluihin. Kulttuuripoliittisena tavoitteena on myös pyrkiä vahvistamaan kulttuurin taloudellista perustaa. (Kulttuuripolitiikka, [viitattu 1.10.2009].)

Taide- ja kulttuuripalvelujen tulee olla kaikkien saatavilla riippumatta asuinpaikasta tai varallisuudesta. Tämän takia valtio tukee ja kehittää luovaa toimintaa sekä kulttuuri- ja taidelaitoksia, jotta yhdenvertaisuus ja tasa-arvoisuus toteutuisivat taiteen ja kulttuurin alueilla kaikille. (Kulttuuripolitiikka, [viitattu 1.10.2009].)

Kulttuuripolitiikka on osa yhteiskunnallista suunnittelua ja vaikuttamista. Kulttuuripolitiikka on peräisin 1970-luvulta, jolloin havaittiin, että kulttuuripolitiikan avulla voidaan rakentaa parempaa ja viihtyisämpää elinympäristöä sekä vaikuttaa tasa-arvon lisääntymiseen yhteiskunnassa. 1970-luvulla kulttuuripolitiikan keskeisiä tavoitteita olivat muun muassa kulttuuripoliittisen päätöksenteon desentralisointi, jonka mukaan nähtiin, että kunnat ja muut alueet voivat käyttää päätösvaltaa tuloksekkaasti. 1980-luvun puolessa välissä kulttuuripoliittinen päätösvalta hajautettiin Suomessa osittain kunnille. Vastuu ammattimaisen taiteen tukemisesta jäi edelleen kuitenkin pääosin valtion vastuulle. (Kukkasmäki 2004, 14–15.)

Opetusministeriö on julkaissut luovuusstrategisen loppuraportin, jossa on määritelty yksitoista askelta luovaan suomeen. Luovuusstrategisia visiota toteutetaan vuoteen 2020 asti. Luovuusstrategian lähtökohtina ovat globalisaatio, kulttuurinen vuorovaikutus, teknologinen kehitys sekä henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin edistäminen. Luovuusstrategiassa pyritään kiinnittämään huomiota luovuuden tunnistamiseen sekä toiminnan edistämiseen kaikilla osa-alueilla. (Yksitoista askelta luovaan Suomeen, [viitattu 4.11.2009].)

Luovuusstrategian mukaan luovan Suomen askeleet koostuvat seuraavasta 11 esityksestä:

- Lasten luovuuden vaaliminen
- Eheytytystä koulupäivästä luovuutta tukeva rytmi koulutukseen
- Kulttuurin kaikki alueet kukoistamaan
- Ikkunoita auki arvoja ja asenteita tarkastelemalla
- Innostaviin ympäristöihin
- työelämän käytännöt luovuudelle suosiollisiksi
- Motivoinnilla, johtamisella ja urakierrolla vauhtia luovuuteen
- Luovuutta ja innovatiivisuutta kaikille toimialoille ja alueille
- Ideat tuotteiksi yrityksissä
- Hallinnon rakenteita ja toimintatapoja uudistetaan
- Luovuussopimus. (Yksitoista askelta luovaan Suomeen, [viitattu 4.11.09].)

Kulttuurihurautus-projektin kannalta merkityksellisimpiä luovuusstrategian kohtia ovat seuraavat esitykset:

Lapsen voimavarojen, kykyjen ja luovuuden kehittyminen perustuu lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen. Näin ollen vanhempien on otettava vastuuta lapsistaan luodakseen näille fyysisesti, sosiaalisesti ja henkisesti turvallisen kasvuympäristön. On tärkeää, että vanhemmat vahvistavat lapsen itsetuntoa ja arvostavat lapsen kykyjä sekä tukevat lasten itseilmaisua, jotta lasten luovuus pääsee kukoistamaan. Yhteiskunnan tulee tukea toiminnallaan vanhempia sekä luoda mahdollisuudet sille, että vanhemmat saavat hoidettua vastuun luovassa kasvatuksessa. Valtion on puolestaan huolehdittava, että kasvatus-, koulutus- ja muissa lapsiin vaikuttavissa toimissa kaikilla on mahdollisuus itsensä ilmaisuun. Tapahtui se sitten taiteellisen, taidollisen, tiedollisen, teknisen tai muun osaamisen alueilla. (Yksitoista askelta luovaan Suomeen, [viitattu 4.11.09].)

Kulttuurihurautus-projektin tarkoituksena oli tukea lasten ja nuorten luovuutta sekä vaalia voimavarojen ja taiteellisten kykyjen kehittämistä. Lisäksi projektin aikana oli tarkoitus saada lapset vanhempineen osallistumaan luovaan toimintaan ja tekemään sekä kokemaan yhdessä vanhempiensa kanssa mukavaa ja hieman arjesta poikkeavaa tekemistä.

Kulttuurin ja taiteen merkitys kasvaa koko ajan yhteiskunnassa, sillä ne ovat yhteisön identiteetin, luovuuden sekä innovatiivisuuden perusta. Luova henkinen pääoma vaikuttaa myönteisesti asenteisiin ja arvostuksiin, tuottaen uutta tietoa ja toimintamuotoja. Kulttuurinen ja taiteellinen luovuus vahvistavat ihmisten hyvinvointia sekä innovatiivisen tuotannollisen toiminnan mahdollisuuksia. Esimerkiksi taiteen perusopetus ja musiikkioppilaitosverkosto toimivat hyvinä esimerkkeinä siitä, miten taiteellisesti ilmaisusta kiinnostuneet saadaan yhteen ja lahjakkaat saavat mahdollisuuden kasvaa alansa huipuiksi. Vaikka eri taiteenalat poikkeavatkin toisistaan, on tärkeää, että kaikilla aloilla voitaisiin saada enemmän aikaan myönteisiä tuloksia. Kulttuuriperinnöstä, kulttuurin infrastruktuurista sekä taiteellisen luovan työn edellytyksistä tulee huolehtia, mutta on otettava huomioon myös kokeilevan ja rajat ylittävän innovatiivisen toiminnan, arjen kulttuurisuuden, taiteen soveltavan käy-

tön sekä kulttuuritoimialojen tuotannon tarpeet. Rahoituspohjaa on uudistettava siten, että valtion ja kuntien lisäksi myös yksityinen sektori alkaisi maksaa nykyistä enemmän kulttuurille sen tuottamista hyödyistä. (Yksitoista askelta luovaan Suomeen, [viitattu 4.11.09].)

Kulttuurihurautuksissa pyrittiin vahvistamaan lasten ja nuorten kulttuurista ja taiteellista luovuutta sekä vahvistamaan heidän hyvinvointiaan tuomalla Kulttuurihurautuksen mahdollisimman lähelle lapsia ja nuoria sekä lisäksi sellaisiin paikkoihin, joissa vastaavanlaista toimintaa ei välttämättä ole aikaisemmin ollut tarjolla. Tämän lisäksi Kulttuurihurautukset olivat rajat ylittävää innovatiivista toimintaa, sillä projektin aikana toiminta vietiin niin kutsutuille reuna-alueille keskusta-alueiden sijaan. Vastaavanlaisia projekteja ei ainakaan tiettävästi ole aiemmin tässä mitta-kaavassa järjestetty esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla.

3.2 Kunnallisen kulttuuripolitiikan tavoitteet

Kuntien tehtävänä on tuottaa asukkailleen peruspalveluita, joita ovat koulutus-, sosiaali- ja terveyshuollonpalvelut, kulttuuritoiminnanpalvelut sekä tekniset palvelut. Kulttuuripalvelujen osalta kuntien palvelutuotantoon katsotaan kuuluvan lähinnä taideopetus-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä nuorisotoimi. Keskeisimmät toimielimet kuntatason päätöksenteko- ja hallintajärjestelmässä ovat valtuusto, kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat sekä niiden jaostot ja toimikunnat. Kulttuuripoliittisen päätöksenteon kannalta merkittävin osuus on valtuustolla, kunnanhallituksella sekä kulttuuriasioista vastaavalla lautakunnalla. (Heiskanen, Kangas & Mitchell 2002, 53.)

Kansalaisten kulttuuritoiminnan muodoiksi on määritelty taiteen harjoittaminen sekä harrastaminen, paikalliseen perinteen edistäminen ja vaaliminen. Aiemmin taiteen tukeminen oli ainoastaan valtiovallalle kuuluvaa, mutta sen jälkeen, kun katsottiin, että kuntien on helpoin luoda edellytykset kulttuuritoiminnassa paikallisella tasolla, on vastuuta kulttuurin tukemisesta siirretty enemmän kunnille. (Kukkasmäki 2004, 71.)

Kunnallisen kulttuuritoiminnan avainsanoiksi ovat nousemassa kunnallisten palvelujen sisältö, laatu, vaikuttavuus, taloudellisuus ja tehokkuus, sillä kuntien taloudessa ei ole näkyvissä suurta kasvua, ja näin ollen onkin alettava omaksumaan uusia ajattelutapoja. (Kukkasmäki, 2004, 73.)

Paikallinen kulttuuritoiminta korostuu etenkin silloin, kun ihmisillä on vaikeuksia oman identiteettinsä hahmottamisessa. Jotta kulttuuripoliittisiin haasteisiin voitaisiin vastata entistä paremmin muuttuvassa yhteiskunnassa, on valtion ja kuntien kiinnitettävä huomiota entistä enemmän kulttuuripolitiikan merkitykseen kuntalaisten kannalta. Kulttuuri ei ole pelkkää terapiaa, vaan sen on oltava edelleenkin toimintaa, joka saa ihmiset toimimaan aktiivisesti keskenään ja viihtymään toistensa seurassa. (Kukkasmäki 2002, 74–75.)

Tulevaisuudessa erityisen tärkeä kulttuuripolitiikan alue tulee olemaan informaatioteknologian luomiin haasteisiin vastaaminen erityisesti koulutuksessa. Visuaalista koulutusta tullaan tarvitsemaan entistä enemmän, ja kunnat joutuvat vastaamaan näihin haasteisiin tulevaisuudessa entistä enemmän. (Kukkasmäki 2002, 75.)

Seinäjoen kaupungin kulttuuri- ja nuorisotoimet ovat luoneet omat kulttuuripoliittiset visionsa, joita noudatetaan vuoteen 2015 asti. Näiden visioiden mukaan Seinäjoesta pyritään luomaan suvaitsevainen kulttuurikaupunki, jossa lasten ja nuorten tarpeet otetaan huomioon. Vision mukaan lapsista ja nuorista pyritään tekemään aktiivisia toimijoita, joiden näkemykset huomioidaan kulttuuri- ja nuorisotyön kehittämisessä. Vision mukaan kulttuuri- ja nuorisopalvelut toimivat kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjänä, joka tarkoittaa myös sosiokulttuuristen työtapojen käyttämistä osana nuoriso- ja erityisryhmien kanssa tehtyä työtä. Lisäksi Seinäjo-

en kaupunki pyrkii vision mukaan reagoimaan nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön hyödyntämällä henkilöstön osaamista sekä jatkuvalla keskustelulla eri toimijoiden kanssa. Näiden lisäksi Seinäjoen kaupunki pyrkii tuottamaan monipuolisia tilaisuuksia värittämään Seinäjoen kaupunkikulttuuria. (Kråknäs 2009, sähköpostiviesti.)

3.3 Kulttuuripoliittinen ajattelu Kulttuurihurautuksissa

Kulttuuripoliittisen ajattelun mukaan taide- ja kulttuuripalvelujen tulee olla kaikkien saatavilla. Seinäjoen kaupunki koki 2009 vuoden alussa suuria muutoksia kuntaliitoksen myötä kahden uuden kunnan (Nurmo ja Ylistaro) yhdistyessä Seinäjoen kaupunkiin.

Kuntaliitoksen myötä koettiin, että nuoriso- ja kulttuuripalveluita tarjoavat tahot jäivät osittain hyvinkin kauaksi lapsista ja nuorista. Kulttuuri- ja nuorisopalvelut olivat keskittyneet pääasiassa asuntoalueille ja kulttuuripalvelut erityisesti nykyisen keskustan alueelle. Tämän lisäksi monet kulttuuri- ja nuorisopalvelut jäivät kesän ajaksi tauolle ja näin ollen osan lapsien ja nuorten tavoittamattomiin, johtuen muun muassa paikallisliikenteen puutteellisuudesta Seinäjoen alueella. Tästä johtuen ne nuoret, jotka eivät osallistuneet esimerkiksi kesäleireille, tarvitsivat omalle asuinalueelleen tai sen välittömään läheisyyteen kesäksi vapaa-ajanviettomahdollisuuksia sekä ohjattua toimintaa.

Kulttuuripoliittisen tasa-arvoisuuden takaamiseksi luotiin uusi toimintamuoto, Kulttuurihurautus. Kulttuurihurautus luotiin palvelemaan ensisijaisesti kaupungin reuna-alueilla asuvia lapsia ja nuoria. Näin kulttuuri- ja nuorisotoimen palveluita vietiin lähemmäksi ihmisiä, joilla ei ollut välttämättä muuten mahdollisuutta osallistua kaupungin keskusta-alueisiin painottuviin leikkikenttätöimintoihin tai muihin kau-

pungin järjestämiin kesäajan toimintoihin, sillä ne järjestettiin pääosin kaupungin kanta-alueilla, eikä reuna-alueilta ollut paikallisliikenneyhteyksiä kaupunkialueilla järjestettyihin toimintoihin.

4 SOSIOKULTTUURINEN INNOSTAMINEN

4.1 Sosiokulttuurisen innostamisen määritelmä

Innostuskirja. Nyt (2003) mukaan sosiokulttuurista innostamista on toiminta, joka lähtee liikkeelle ihmisten tarpeista, eikä totutuista yhteiskunnallisten järjestelmien ylläpitävistä tekijöistä. Innostamisen eri muotoja ovat kasvatuksellinen, sosiaalinen, urheilullinen, yhteisöllinen, vapaa-aikaan liittyvä sekä turismiin liittyvä innostaminen. Sosiokulttuurinen innostaminen voi olla esimerkiksi uuden toiminnan tai projektin aloittamista tai vanhan, jo olemassa olevan toiminnan muuttamista sosiokulttuuriseen suuntaan. (Innostuskirja. Nyt 2003, 17.)

Sosiokulttuurisen innostamisen päätavoitteena on herättää elämää siellä, missä sitä ei näytä olevan sekä saada ihmiset uskomaan omiin unelmiinsa. Sosiokulttuurisessa innostamisessa kyse on motivaation herättämisestä ja ihmisten uskon vahvistamisesta. (Innostuskirja. Nyt 2003, 18.)

Sosiokulttuurisella innostamisella tarkoitetaan kasvun, tiedostamisen, osallistumisen sekä luovuuden liikettä, jossa tavoitteena on sekä yksilöllinen että yhteisöllinen kehitys. Sosiokulttuurisessa innostamisessa tavoitellaan aloitteellisuutta, asioiden täytöntöönpanoa, itsenäistä toimintaa ja vastuuntuntoa, jonka tarkoituksena on tukea ja saada esiin erityisesti niitä kykyjä, jotka ovat heikkoina ja tiedostamattominakin jo olemassa. Näin ollen sosiokulttuurinen toiminta motivoi, herättää, vahvistaa ja koordinoi yksilöiden kykyjä ja voimia sekä osallistumista sosiaaliseen, kasvatukselliseen ja kulttuuriseen toimintaan. Innostaminen on kaikkien niiden toimenpiteiden yhdistelmä, joissa ihmiset kasvavat aktiivisiksi toimijoiksi yhteisössään. Sosiokulttuurisella innostajalla motiivina tuleekin olla siis enemmän toimijoiden kuin omat tarpeet. (Innostuskirja. Nyt 2003, 18–19.)

Kulttuurihurautus-projektia voidaan luonnehtia sosiokulttuuriseksi projektiksi monin eri kriteerein. Kulttuurihurautus oli sosiokulttuurisen innostamisen tuote, joka syntyi tarpeesta luoda toimintaa kuntaliitosten myötä laajentuneelle Seinäjoen alueelle, ja erityisesti uuden Seinäjoen alueen reuna-alueille. Kulttuurihurautus-projektin idea lähti liikkeelle tarpeesta luoda toimintaa sinne, missä sitä ei yleensä ole, eli kaupunkialueen ulkopuolelle ja saada alueiden asukkaat sekä kyläyhteisöt aktivoitua mukaan toimintaan.

Lisäksi sosiokulttuurisen innostamisen kriteerit täyttyvät Kulttuurihurautuksen osalta siinä, että kyseessä oli uuden toiminnan aloittaminen, jossa pyrittiin aktivoimaan kyläyhdistyksiä, nuorisoseuroja sekä muita yhteistyökumppaneita herättämään elämää ja toimintaa sinne, missä sitä ei ole ollut etenkin kesäaikaan tarjolla ohjattujen harrastustoimintojen ollessa kesälomalla. Kulttuurihurautus-projekti voidaan nähdä myös yhteisöllistä kasvua vahvistavana projektina, sillä projektin aikana pyrittiin aktivoimaan kyliä, kyläyhdistyksiä ja nuorisoseuroja mukaan toimintaan kannustamalla heitä järjestämään Kulttuurihurautusten yhteyteen esimerkiksi kyläjuhlia tai muita kylätapahtumia.

4.2 Sosiokulttuurisen innostamisen tarkoitus, tehtävät ja tavoitteet

Innostamisen tehtävät eivät kuulu pelkästään innostajalle, vaan vastuu toiminnasta on kaikkien yhteinen. Innostamisen tehtävät perustuvat ihmisten omaan osallistumiseen. Kyseessä on yhdistelmä erilaisia rooleja. Innostajan rooli korostuu eniten toiminnan alkuvaiheessa, sillä innostaminen on perusluonteeltaan yhteistä kokemista sekä jokaisen osallistujan persoonallista kokemista, joka heijastuu yhteisen kokemisen ja tekemisen kautta. (Kurki 2006, 77–78.)

Innostamisessa ydinajatuksena toimii humanisuus. Innostamisessa pyritään ylläpitämään ihmisten henkilökohtaista turvallisuutta jokapäiväisessä elämässä samalla, kun innostamisella pyritään elävöittämään ihmisten yhteisöllistä henkeä sekä tunnealueen elämää, mikä ei ole tavallista yleisten sosiaalipalveluiden puitteissa. (Kurki 2006, 80.)

Sosiokulttuurisessa innostamisessa innostajan tehtävänä on toimia katalysaattorina, eli toimia sosiaalisten prosessien alkuunpanijana. Luonteeltaan innostaminen on uudistavaa ja edistyksellistä, jossa toiminta lähtee ihmisestä itsestään, ei työntekijöistä. Sosiokulttuurinen innostaminen perustuu ihmisten välisiin suhteisiin ja sen tavoitteena on vahvistaa yhteisön kulttuurisia arvoja. Innostajalla tulee olla globaaleja visioita, kykyä itsekriittisyyteen, tutkimuksellista ja luovaa henkeä sekä vakavuutta. (Kurki 2006, 81.)

Innostamisen perustasolla innostajan tehtävät voivat olla esimerkiksi erilaisissa projekteissa, joissa innostajan pääsääntöisinä työtehtävinä on erilaisten ohjelmien ja muiden vastaavien projektien järjestäminen. Innostaja voi toimia myös projektien ja muiden ryhmien johtajana tai koordinoijana. Innostaja pystyy tekemään erilaisia töitä hyvinkin laaja-alaisesti. Innostaja voi toimia esimerkiksi ryhmänjohtajana, toimintojen johtajana, ihmisten liikkeelle saattajana tai eräänlaisena kulttuuriantennina. (Kurki 2006, 81–82.)

Sosiokulttuurisen innostajan rooli Kulttuurihurautuksissa oli toimia uuden toimintamuodon alkuunpanijana, projektin johtajana ja koordinoijana, ryhmien ohjaajana ja uuden toiminnan liikkeellepanijana. Kulttuurihurautuksessa innostajan rooli oli erittäin merkityksellinen ja monipuolinen sekä työntäyteinen. Kulttuurihurautusprojekti osoittautui kuitenkin erittäin antoisaksi ja onnistuneeksi sosiokulttuurisen innostamisen projektiksi runsaan osallistujamäärän, aktiivisten kyläyhdistysten sekä positiivisen palautteen myötä.

Kaikista palkitsevinta projektin aikana oli saada vanhemmat huomaamaan, miten lasten kanssa olisi hyvä harrastaa enemmänkin kädentaitoja, askartelua sekä muita luovia työskentelytapoja useammin kotona. Se, että saa vanhemmat havahtu-

maan siihen, että lasten kanssa voi tehdä kotona muutakin kuin laittaa tämän leikkimään yksin huoneeseensa, oli minulle erittäin palkitsevaa sosiokulttuurisena innostajana. Näissä tilanteissa sain konkreettisesti huomata onnistuneeni tehtävässäni toimia sosiokulttuurisena innostajana.

4.3 Innostamisen elementit

Kurjen (2006) mukaan Gillet (1995) määrittämiä sosiokulttuurisen innostamisen elementtejä ovat 1) tekeminen 2) osallistujat 3) aika 4) instituutio 5) sosiaalinen suhde 6) strategia 7) filosofia. (Kurki 2006, 73–76)

Sosiokulttuurisessa innostamisessa **tekemisellä** tarkoitetaan inhimillisen ryhmän organisointia ja sen tavoitteiden saavuttamisen järjestämistä, lisäksi tekeminen on syvemmälle suunnattua. Tekemisen motiivina toimii solidaarisuus ryhmää kohtaan. Tällöin pelkät henkilökohtaiset kiinnostuksen kohteet eivät merkitse niin paljon, vaan tekeminen on enemmänkin tutkimus-, palvelu- ja yhteistyöhenkistä. Toiminnalla siis tavoitellaan enemmänkin tietoisuuden heräämistä, tilanteeseen tarttumista ja muutoksen aikaansaamista, jolloin tekeminen on enemmän kokemuksellista tai ongelmaperustaista oppimista. (Kurki 2006, 74.)

Kulttuurihurautusten aikana tekemisen motiivina oli tasa-arvoisuuden luominen reuna-alueille, tuomalla luovan tekemisen eri toimintamuotoja reuna-alueilla asuville lapsille ja nuorille. Kulttuurihurautuksissa tekemisellä tavoiteltiin tilanteeseen tarttumista houkuttelemalla kyläyhdistyksiä ja nuorisoseuroja tilaamaan omalle kylälleen lapsille ja nuorille suunnattua kaupungin järjestämää ilmaista toimintaa.

Sosiokulttuurisessa innostamisessa **osallistujilla** tarkoitetaan niitä, jotka saavat toimintaa aikaan, myös innostajat lasketaan osallistujiksi. Sosiokulttuurisessa in-

nostamisessa osallistujat ovat todellisia toimijoita, joilla on oma osansa toimia yksilöllisinä kantajina, jotka toteuttavat luomisen tehtävää. Avainasemassa ovat tiedostaminen ja kokemuksellinen oppiminen. (Kurki 2006, 74–75)

Kulttuurihurautuksissa osallistuminen oli aktiivista. Vaikka kulttuurihurautus olikin suunnattu lapsille ja nuorille, oli Kulttuurihurautusten aikana myös lapsien vanhemmat laskettavissa osallistujiksi. Usein lapset saapuivat vanhempiensa kanssa Kulttuurihurautuspaikalle, ja askarteluja ja muita luovia menetelmiä toteutettiin yhdessä mukaan tulleiden vanhempien kanssa. Sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmasta oli erityisen kiintoisaa seurata, miten vanhempien osallistuminen vaikutti myönteisesti lapsiin. Erityisen positiivisia reaktioita saivat aikaan isät, jotka osallistuivat Kulttuurihurautuksiin lapsiensa kanssa.

Ajalla sosiokulttuurisessa innostamisessa tarkoitetaan aikaa, jossa tavoitteet saavutetaan. Sosiokulttuurisessa innostamisessa tämä tarkoittaa, että suuntaudutaan vuorovaikutukseen perustuvaan prosessiin eli progressiiviseen projektiin, jolla on selkeä suuntautuneisuus tulevaisuuteen. Näin ollen ihmiset itsessään ovat mukana alusta alkaen projektin rakentamisessa. Sosiokulttuurisessa innostamisessa projekti on enemmänkin prosessi, jota voidaan soveltaa juuri tässä ajassa ja paikassa, eikä se ole siirrettävissä muualle toteutettavaksi. (Kurki 2006,75)

Kulttuurihurautus ei täytä täydellisesti sosiokulttuurisen innostamisen määritelmää ajasta siinä määrin, että sosiokulttuurista projektia voidaan soveltaa vain siinä muodossaan, missä se on, juuri siinä ajassa ja paikassa, eikä se ole muualle siirrettävissä. Kulttuurihurautuksien kaltainen toiminta onnistuisi varmasti missä tahansa kunnassa. Vaikka toisaalta täytyy todeta, että jos kyseinen projekti toteutettaisiin jossakin toisessa paikassa, toteutettaisiin toimintamuodot, yhteistyökumppanit ja -tahot sekä muut käytännönasiat ehkä jollakin toisella tavalla, joka soveltuisi paremmin kyseisen kunnan alueelle tai kyseisen projektin toteuttajalle. Muuten Kulttuurihurautus-projektilla oli selkeä suuntautuneisuus tulevaisuuteen, sillä projektin tavoitteena oli näyttää mallia siitä, miten isojen kaupunkien ja kuntien reuna-alueillakin voidaan toteuttaa toimintaa, eikä kaikkia toimintoja sekä kulttuuri- ja nuorisopalveluita ole tarve keskittää keskusta-alueille.

Instituutio tarkoittaa sosiokulttuurisessa innostamisessa uusien institutionaalisten suhteiden muokkaamista ja rakentamista. Innostaminen käyttää päätösvaltaa ihmisten välisten uusien verkostojen ja uusien instituutioiden rakentamisessa sekä vanhojen muokkaamisessa, riisuen näin vanhoilta instituutiomalleilta naamiot. (Kurki 2006, 75.)

Kulttuurihurautus on mainio esimerkki uusien institutionaalisten suhteiden muokkaamisesta. Kulttuurihurautuksessa luotiin runsaasti uusia verkostoja eri alueilla toimiviin kyläyhdistyksiin ja nuorisoseuroihin sekä muihin toimijoihin. Kulttuurihurautus-projektissa tärkeimpiä verkostoja olivat asukas- ja kyläyhdistykset, nuorisoseurat, Nurmon Mannerheimin lastensuojeluliiton osasto, Seinäjoen kaupungin leikkikenttätoimintavastaava Mari Koskiaho sekä Seinäjoen kaupungin nuoriso- ja kulttuuritoimien palvelupisteet Nurmossa, Peräseinäjoella ja Ylistarossa. Tulevaisuudessa Kulttuurihurautus-projektilla on hyvät mahdollisuudet kehittyä myös eri taiteenalan ammattilaisten yhdistäjänä ja verkostojen luojana pienellä jatkokehittelyllä.

Sosiaaliset suhteet rakentuvat samalla sekä ryhmän sisällä että suhteessa ulkopuolisiin. Sosiaalisia suhteita luonnehtii sosiaalisuus, jonka kautta ihminen ymmärretään ainutlaatuisena persoonana yhteisössä. Sosiokulttuurisessa innostamisessa rakennetaan aitoa yhteisöä, jossa ihmisten intressit jaetaan niin, että yksilön arvokkuus ja sosiaalisuus muodostavat harmonisen kokonaisuuden. Spontaanisuus ja luonnollinen vapaaehtoisuus korostuvat sosiaalisissa suhteissa sosiokulttuurisessa innostamisessa. (Kurki 2006, 75–76.)

Kulttuurihurautus-projektissa sosiaaliset suhteet perustuivat erityisesti ulkopuolisiin tekijöihin. Kulttuurihurautus-projekti oli sosiaalisia suhteita rakentava toimintamuoto, joka korosti yhteisön merkitystä toiminnan kannattavuuden kannalta. Tämän lisäksi projektin aikana otettiin huomioon ihmisten intressit niin, että jokaiselle Kulttuurihurautuksen toimintapaikalle oli mahdollista räätälöidä omanlainen Kulttuurihurautuspäivä. Kulttuurihurautukset perustuivat myös vapaaehtoisuuteen.

Strategia sosiokulttuurisena terminä tarkoittaa keinojen sopeuttamista tavoitteiden saavuttamiseksi. Sosiokulttuurisessa innostamisessa strategiana on usko muutoksen mahdollisuuteen, joka nousee konfliktien pohjalta ja herättää yhteisöön kohdistuvaa kriittistä tietoisuutta eli konflikteja. Konfliktin jännite puolestaan luo sosiiaaliseen muutokseen dynaamista voimaa. (Kurki 2006, 76.)

Kulttuurihurautusten strategisena tavoitteen oli muutosten luominen viemällä kulttuuripalveluita sinne, missä niitä ei yleisesti ottaen ole ollut etenkin kesäaikaan tarjolla, eli reuna-alueille kaupungin keskusta-alueiden sijaan. Kulttuurihurautusten vieminen kaupunkien reuna-alueille vähensi konfliktia siitä, että suurin osa kulttuuri- ja nuorisopalveluista on keskittynyt nimenomaan keskusta-alueille. Lisäksi Kulttuurihurautus-projektin vieminen reuna-alueille toimi myös ratkaisuna paikallisliikenteen puutteellisuudesta johtuvalle konfliktille, kun toimintaa tuotiin lähemmäksi ihmisiä heidän asuinalueilleen.

Sosiokulttuurisessa innostamisessa **filosofia** on aina toiminnan taustalla. Filosofinen näkemys sosiokulttuurisesta innostamisesta on, että käytäntö ei ole pelkkää toimintaa ja aktiviteettiä, vaan se sisältää jatkuvaa vuoropuhelua teorian ja toiminnan välillä. Sosiokulttuurisen innostamisen filosofian mukaan ihmiset ovat vapaita ja kykeneviä ottamaan itse vastuuta toimistaan. (Kurki 2006, 76.)

Kulttuurihurautusten sosiokulttuurinen filosofinen ajatteluperusta toteutuu parhaiten Kulttuurihurautusten markkinoinnissa ja varaamisessa. Kulttuurihurautuksia markkinoitiin eri kyläyhdistyksille ja nuorisoseuroille sekä muille tahoille, joita sitten kannustettiin ottamaan markkinointivastuuta Kulttuurihurautuksista projektityöntekijän ohella.

5 RYHMÄNOHJAUS

5.1 Mikä on ryhmä

Ryhmän tunnusmerkkejä ovat muun muassa koko, tarkoitus, rajat, säännöt, vuorovaikutus, työnjako, roolit ja johtajuus. Ihmisjoukosta tulee ryhmä siinä vaiheessa, kun kyseisellä joukolla on yhteinen tavoite, keskinäistä vuorovaikutusta ja käsitys siitä, ketä ryhmään kuuluu. Erilaisia ryhmiä voivat olla esimerkiksi asukasyhdistyksen hallitus, kesäretken suunnitteluryhmä, koululuokka tai shakkikerhon joukkue. (Kopakkala 2005, 36–37.)

Ryhmien toimintaa säätelevät aina tietyt ulkoiset ja sisäiset ehdot, joiden huomiomisesta riippuvat ryhmätoiminnan mieli ja tuloksellisuus. Ulkoisiin ehtoihin lukeutuvat erilaiset ympäristötekijät sekä perustehtävät, mikäli se on ryhmälle annettu. Sisäiset ehdot puolestaan liittyvät ryhmän eri jäseniin. (Niemistö, 1998, 34)

Ryhmän tarkoitus on huomattavasti laajempi käsite kuin ryhmän tavoite tai perustehtävä, koska se kertoo sen, miksi kyseinen ryhmä on olemassa. Ryhmien toiminta heikkenee ja olemassaolo lakkaa, jos ryhmien säännöt, kokoonpano tai toiminta ei ole tarkoituksenmukaisia. Koulutusryhmän tarkoitus on esimerkiksi saada sen jäsenet oppimaan tiettyjä asioita, työtiimin tarkoitus on tuottaa hyödykkeitä kun taas psykoterapiaryhmän tarkoitus on lisätä sen jäsenten itsetuntemusta ja helpottaa siten kärsimystä. (Niemistö, 1998, 34.)

5.2 Ryhmien eri tarkoitukset

Jokainen meistä toimii erilaisissa ryhmissä, joita voidaan jaotella ja nimetä eri tavoin joko rakenteen tai toiminnan tarkoituksen mukaan. Rakenteellisesti ryhmät jaotellaan suurryhmäksi, pienryhmäksi, avoimeksi ryhmäksi, suljetuksi ryhmäksi tai täydentyväksi ryhmäksi. Ryhmiä voidaan jaotella myös ryhmän tarkoituksen mukaan, jolloin syntyy harrasteryhmiä, toiminnallisia ryhmiä, keskusteluryhmiä, vertaisryhmiä, hoidollisia ryhmiä sekä sururyhmiä. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 17–18.)

Suurryhmä koostuu yli kymmenestä osallistujasta. Suurryhmiä ovat esimerkiksi koululuokat, rippileirit tai verkostotyöhön liittyvät kokoukset, joissa voi olla jopa parisataa osallistujaa. Pienryhmäksi kutustaan puolestaan ryhmää joka koostuu kahdesta kymmeneen jäsentä. Erilaisia pieniryhmiä ovat esimerkiksi pieni työyhteisö tai työnohjausryhmä. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 17.)

Avoin ja suljettu ryhmä eroavat toisistaan siinä, että avoimeen ryhmään voi tulla mukaan miten usein haluaa. Avoimella ryhmällä ei myöskään ole selkeätä alkua tai loppua, vaan ryhmän toiminta jatkuu, vaikka osallistujat vaihtuvatkin. Suljetulla ryhmällä tarkoitetaan sen sijaan, että ryhmän osallistujat ja kokoontumisajat on määriteltä etukäteen. Ryhmään ei myöskään oteta uusia jäseniä, vaikka joku ryhmäläinen lopettaisikin ryhmässä käymisen. Erilaisia avoimia ryhmiä voivat olla esimerkiksi erilaiset vanhusten kerhot, kun taas erilaisia suljettuja ryhmiä ovat monet omais- ja sururyhmät. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 17.)

Kulttuurihurautuksissa ryhmä oli rakenteeltaan avoin ryhmä, sillä Kulttuurihurautukset olivat toimintamuodoltaan kaikille avointa toimintaa, joka ei vaatinut esimerkiksi ennakoilmoittautumista mukaan toimintaan. Ketään ei myöskään kielletty osallistumasta useamman kerran Kulttuurihurautusten tarjoamiin työpajoihin eri paikoissa. Kulttuurihurautusten ryhmillä ei ollut myöskään varsinaista alkua tai loppua. Osa Kulttuurihurautuksiin osallistuneista osallistujista tosin koostui esimer-

kiksi kaupungin järjestämistä leikkikenttätöimintaan osallistuvista lapsista ja nuorisista, mutta näissäkin tapauksissa kyse oli Kulttuurihurautuksien aikana enemmän avoimesta ryhmästä tai täydentyvästä ryhmästä, sillä ne jotka tulivat leikkikenttätöimintapaikoille osallistuakseen vain Kulttuurihurautukseen, otettiin mukaan työpajoihin siitä huolimatta, että he eivät kuuluneet itse leikkikenttätöimintaryhmään.

5.3 Ohjaajan rooli ryhmässä

Ohjaajan merkitys ryhmässä on ratkaisevassa roolissa siinä, saavuttaako ryhmä tavoitteensa vai ei. Keskeistä on se, kuinka ohjaaja pystyy luotsaamaan ryhmäänsä sen eri vaiheissa, joka edellyttää ryhmänohjaajalta taitoa aistia ryhmän tarpeita sekä kykyä havaita ja muuttaa omia käyttäytymistapoja tarvittaessa. (Kopakkala 2005, 88.)

Ryhmä tarvitsee toimiakseen jonkun, joka vastaa sen olemassaololle välttämättömistä tehtävistä. Erityisen tärkeää on suunnan näyttäminen, päätösten tekeminen, ja visioiden luonti. Jos ryhmällä ei ole suunnannäyttäjää, ei ole myöskään ryhmää, sillä tällöin kaikki erkaantuvat eri suuntiin. Ryhmänohjaaja mahdollistaa sisäisen työnjaon ja toimintaprosessin syntymisen. Ilman työnjakoa kukaan ei ole erityisen hyvä missään ja kaikki tekisivät asioita huonosti. Ryhmänohjaajan tehtävänä on antaa palautetta ryhmälle, ohjaten näin ryhmän pois vääriltä poluilta ja mahdollistaen työnjaon. Ilman palautetta ryhmäläinen ei voi olla varma, onko hänen toimintansa ryhmän työnjaon mukaista. (Kopakkala 2005, 89.)

Perinteiseen ryhmän johtamistyyliin kuuluu selkeiden päätösten tekeminen ja niistä kertominen ryhmän jäsenille. Ryhmän johtaminen on sävyiltään enemmän kysyvää, keskustelevaa ja valmentavaa, eli vetäjä auttaa ryhmäänsä mahdollisimman hyviin päätöksiin. Hyvä johtaja tukee ryhmäänsä kantamaan vastuuta niin hyvässä

kuin pahassakin. Ryhmänohjaajan tulee tukea ja ohjata ryhmää enemmän kokonaisuutena kuin keskittyä vain yksittäisiin yksilöihin. Ryhmänohjaaja tukeekin ryhmän jäsenten keskinäistä yhteistoimintaa ja oppimista, tällöin huomio kiinnittyy ryhmän tasapainoiseen osaamiseen, intoon ja kehittymishaluun, sillä erinomaiset yksilöt eivät riitä muodostamaan hyvää lopputulosta. Menestynyt ryhmänohjaus edellyttää ryhmän kokonaisuuden ymmärtämistä ja taitoa mahdollistaa hyvän ryhmäkulttuurin syntyminen. (Kopakkala 2005, 91–92.)

Ryhmän alkuvaiheessa ryhmän viestintä kulkee ryhmänohjaajan kautta. Tällöin ryhmänohjaajan tehtävänä on rohkaista ryhmäläisiä keskustelemaan keskenään ja ohjata keskustelu ryhmäläisten väliseksi kommunikoinniksi. Ryhmän alkaessa toimia aktiivisemmin, muuttuu ryhmänohjaajan rooli passiivisemmaksi, ja ohjaajan tehtäväksi jää enää ohjata ryhmän toimintaa ja keskustelua sekä sen huolehtiminen, että ryhmän perustehtävä toteutuu. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 68–69.)

Kulttuurihurautuksissa ryhmänohjaajan tehtäviin kuului työpajojen toteuttaminen ja ryhmän ohjeistus kädentaito- ja askartelupajoissa. Suurimpia ryhmänohjaajan haasteita Kulttuurihurautuksen aikana olivat päivittäin muuttuvat ryhmät. Jokainen Kulttuurihurautus koostui erilaisista ryhmistä niin iällisesti kuin muiltakin osin. Haastetta ryhmänohjaukseen lisäsi se, että osa ryhmistä oli jo valmiita ryhmiä, kuten leikkikenttätoiminnoissa järjestetyissä Kulttuurihurautuksissa kaikki osallistujat olivat usein pelkästään leikkikenttätoimintaan osallistuvia lapsia. Joukkoon saattoi näiden lisäksi tulla muutama lapsi leikkikenttätoiminnan ulkopuolelta.

Kulttuurihurautusten aikana ryhmänohjaus oli myös siksi haasteellista, että yksi Kulttuurihurautus oli kestoltaan kaksi tuntia, joka yleisesti ottaen riitti ainoastaan askartelu-/kädentaitotyöpajan toteuttamiseen, ja näin ollen varsinaiselle ryhmäytämälle ei ollut aikaa. Lisäksi työpajat olivat muodoltaan niin sanottuja non-stop työpajoja, eli ei ollut välttämätöntä, että osallistujat olisivat olleet heti toiminnan alkaessa paikalla, vaan paikalle oli mahdollista saapua myöhemminkin.

6 LUOVUUS, ASKARTELU JA KÄDENTAIIDOT

6.1 Lasten luovuus askartelu- ja kädentaidoissa

Luovuus on osa ihmisen olemusta. Vaikka yleisesti oletetaan, että luovuus on vain harvojen onnekkaiden etuoikeus, ei se pidä paikkaansa, vaan luovuus kuuluu kaikille. Taide, joka on luovuuden vahvin ilmenemismuoto, elää erityisen vahvana lasten maailmassa. Lapset ovat luonnostaan luovia, taiteellisesti tuotteliaita ja ilmaisuvoimaisia. Lasten luovuuden ja taidetoimintojen aktiivinen tukeminen ja kehittäminen ovat tärkeitä, sillä taiteen harrastamisella on havaittu olevan runsaasti myönteisiä vaikutuksia yksilön kehityksen kannalta. Lasten taiteellisuuden ruokkiminen on tärkeää siksi, että lapsen luovuudessa on aikuisen taiteellisuuden siemen. Nuoruusiässä vapaa-ajan aktiviteetit saavat yksilön kehityksessä entistä suuremman merkityksen, jolloin taidetoimintojen asema itseilmaisun kanavana korostuu. Taiteita harrastamalla lapset ja nuoret saavat mahdollisuuden purkaa turvallisesti nuoruusiän intensiivisiä ja hämmentäviä tunteita. Taide auttaa näin ollen nuoria ilmaisemaan itseään ja jäsentämään maailmaansa. (Roth 1995, 1)

Askartelun ja kädentaitotyöskentelyn ensisijaisena tavoitteena on kehittää lasten luovaa ajattelua ja mielikuvitusta, ohjata ihmisiä erilaisin virikkein ja ärsykkein havainnoimaan ympäristöä ja todellisuutta sekä tarjota onnistumisen elämyksiä. Lisäksi askartelu- ja kädentaitotyöskentelyn tarkoituksena on havaintokyvyn sekä silmien ja käsien yhteistyön monipuolistaminen, käden motoriikan harjoittaminen sekä hienomotoristen kykyjen kehittäminen. (Kangasniemi 2001, 3.)

Lapsen kokiessa työskentelyn läheiseksi, mielenkiintoiseksi ja hauskaksi, tuntee lapsi näin ollen luomisen iloa ja rentoa oloa, ilman että työskentelyn tavoitteet unohtuvat. Jos lapsi kokee, että hänen tekemäänsä työtä arvostetaan, oppii lapsi myös itse arvostamaan omaa työtään. Kun valmis työ tuottaa iloa ja on tarpeellinen ja hyödyllinen, on tavoitteet saavutettu. Pienestäkin voi syntyä jotain suurta, kun mukana tekemisessä on innostusta ja tekemisen riemua. (Kangasniemi 2003, 3.)

6.2 Kulttuurihurautuksissa käytetyt kädentaito- ja askartelumenetelmät

Kulttuurihurautuksissa valitsin työpajoiksi askartelu- ja kädentaitotyöpajoja siksi, että koin niiden olevan itselleni erityisen tärkeä tapa ilmaista ja purkaa taiteellista luovuutta. Pyrin valitsemaan Kulttuurihurautuksissa toteutetut askartelut ja muut kädentaidolliset työpajat siltä pohjalta, mitä aikuisten tulee harvemmin tai koskaan tehtyä lastensa kanssa kotona. Lopullisiksi työpajoiksi muotoutui näin ollen Hama-helmeily, kankaanpainanta, paperin marmorointi, öttiäisiä öttiäisiä – käpyaskartelu, tuunatut saviruukut, kivien maalaus, paperikassin taitteleminen tapetista, kaarna-laiva sekä magneettikalastus. Syyslomaviikolla Kulttuurihurautuksissa toteutettiin puolestaan tuulihyrrän askartelu.

Hama-helmeily-töpajassa Hama-helmistä valmistettiin erilaisia Hamahelmialustoja käyttäen avaimenperiä ja reppukoruja sekä heijastimia. Hama-helmeilyssä lapset ja nuoret saivat laittaa Hama-helmiä niille tarkoitettuun alustaan, jonka jälkeen kuvio silitettiin niin, että helmet sulivat yhteen muodostaen näin yhtenäisen kuvion. Lisäksi työhön sai oman valinnan mukaan valita joko avaimenperärenkaan tai reppukoukun, jotta työn saattoi siten kiinnittää joko avaimeen tai reppuun.

Hama-helmet olivat suurimmalle osalle lapsista tuttuja työvälineitä entuudestaan, mutta he olivat tehneet kyseisiä töitä pääasiallisesti kerran tai pari aiemmin esimerkiksi päiväkodissa tai kerhossa. Hama-helmeily-työpaja toteutettiin kahdessa Kulttuurihurautuspaikassa. Molemmissa paikoissa Hama-helmeily oli suosittua, sillä monet osallistujat innostuivat tekemään useamman helmityön. Myös mukana olleet lasten vanhemmat innostuivat Hama-helmistä, varsinkin kuullessaan, että kyseisiä helmiä on saatavana myös pimeässä heijastavina versioina. Useimmat heistä tekivätkin päätöksen ostaa myös kotiin Hama-helmiä lasten ajankuluksi, koska työskentely oli helppoa ja onnistui hieman pienemmiltä lapsilta valvovan silmän alla, etteivät he nielaise vahingossa pieniä helmiä. Lisäksi vanhemmat innostuivat kuullessaan ja nähdessään, että nykyään on tarjolla perinteisten tähti-, ympyrä- ja neliöalustojen lisäksi runsaasti erilaisia eläinaiheisia alustoja.

Kankaanpainanta-työpajassa lasten ja nuorten oli mahdollista painaa itselleen persoonallinen pieni kerho-/eväskassi. Kankaanpainannassa oli mahdollista käyttää erilaisia leimasimia tai esimerkiksi kasvien lehtiä painamiseen. Kangasvärivalikoimassa väreinä olivat perusvärit eli keltainen, punainen, sininen ja musta, lisäksi näistä väreistä oli mahdollista sekoittaa esimerkiksi vihreää, oranssia tai violettiä. Väriä levitettiin valitulle leimasimelle tai luonnosta poimitulle kasvin lehdelle. Kun leimasin tai lehti oli maalattu halutulla värillä, painettiin kuvio kankaaseen. Painovärien jälkeen kangasvärin annettiin kuivua, jonka jälkeen työ silitettiin nurjalta puolelta, että värit tarttuisivat kiinni kankaaseen eivätkä lähtisi esimerkiksi pesussa irti.

Kankaanpainanta oli Kulttuurihurautusten suosituin työpaja. Kankaanpainantaa toteutettiin yhteensä 10 Kulttuurihurautuspaikassa. Kankaanpainannan valitsin Kulttuurihurautustyöpajaksi siksi, että kyseinen työskentelytapa luonnistuu pienemmiltäkin lapsilta. Nuorin kankaanpainantaan osallistunut lapsi oli 1-vuotias pikkupoika. Monet lapsista innostuivat myös painamaan luonnosta löytyvillä lehdillä sekä sekoittamaan eri värejä. Monet mukana olleet vanhemmat kannustivat lapsiaan painamaan kassiin myös käden- ja jalanjälkiään.

Paperin marmoroinnissa tehdään vedestä ja liisteristä seos, jonka annetaan turvota parin tunnin ajan. Liisterimassan turvottua liisteriseosta kaadetaan marmorointiastiaan, kuten muoviseen suorakaiteen muotoiseen lihanpakkausastiaan, noin viiden cm:n kerros. Liisterimassan pinnalle tiputellaan puutikun tai pipetin avulla haluttuja vesiliukoisia värejä kuten silkki- tai vesivärejä. Kun halutut värit on ripoteltu liisterimassaan, sekoitetaan ne esimerkiksi puutikun avulla. Väreistä saadaan muodostettua erilaisia kuvioita, kun puutikulla sekoitetaan värejä eri suuntiin. Kun värejä ei enää haluta sekoittaa, asetellaan astiaan liisteriseoksen pinnalle hieman astiaa pienempi paperi, jota taputellaan keveästi päältä, niin, että työ ei uppoa liisteriin, ja ettei työhön tule ilmakuplia. Lopuksi paperi nostetaan pois marmorointiastiasta, tarttumalla paperia nurkista ja vetämällä se marmorointiastian reunaa myötäillen ylös, jotta ylimääräiset liisterit jäävät marmorointiastiaan. Työ on valmis kuivuttuaan.

Paperin marmorointi oli kankaanpainannan ohella suosituimpia kädentaitotyöpajoja, ja paperin marmorointia vedettiinkin yhteensä viidessä Kulttuurihurautuksessa. Paperin marmoroinnin valitsin Kulttuurihurautuksen työpajaksi siitä syystä, että marmorointia ei yleensä harjoiteta kovinkaan monessa paikassa, johtuen siitä oletuksesta, että työskentely on kovin sotkuista ja liisterin hävittäminen koetaan työlääksi. Liisteriseosta voidaan kuitenkin käyttää useammankin kerran, eli sitä ei tarvitse jokaisen käyttökerran jälkeen hävittää. Lisäksi sotkua ei synny, kunhan vaatteet ja pöytätasot on riittävän hyvin suojattu.

Marmorointi tuotti lapsille monia haltioitumisen hetkiä. Erittäin usein kävi niin, että lapset eivät meinanneet maltaa laittaa paperia marmorointiastiaan, kun jo itse värien käyttäytyminen liisterin pinnalla sai aikaan hämmästyneitä ja ihastelevia reaktioita. Vielä ihastuneempia lasten ja nuorten reaktiot olivat, kun he sitten lopulta maltoivat laittaa paperin marmorointiastiaan ja näkivät lopputuloksen, joka oli siirtynyt astiasta paperille.

Öttiäisiä, öttiäisiä – käpyaskartelu on itse kehittäämäni askartelu, jossa kuusenkävyistä, rauta- ja metallilangasta sekä siimasta valmistetaan käpyöttäinen, eli kärpystä muistuttava käpyhahmo, jonka voi ripustaa esimerkiksi ikkunaan. Käpyöt-

tiäis-askartelussa kävyille taitellaan siiven aihio rautalangasta, joka kiinnitetään käpyvartaloon. Siipiaihion ympärille pyöritellään ohutta metallilankaa luomaan illuusio siiven verkkomaisesta rakenteesta, ja lopuksi siipiin tai kävyn vartaloon sidotaan siima, josta käpyöttiäisen voi ripustaa liitelemään haluamaansa paikkaan.

Käpyöttiäis-askartelu oli hieman haastavampi askartelu, mutta onnistui pienemmiltäkin lapsilta pienellä avustuksella, lisäksi muut lapset sekä vanhemmat auttoivat tarvittaessa pienempiä. Valitsin kyseisen askartelun mukaan siksi, että halusin työpajakokonaisuuteen mukaan myös askartelun, jossa hyödynnettiin myös luonnosta löytyviä materiaaleja. Lisäksi käpyöttiäis-askartelu oli jotain uutta ja innovatiivista sekä haasteellisempaa, jota kukaan ei ollut varmasti aiemmin tehnyt. Olin toteuttanut kyseistä käpyöttiäis-työpajaa aiemmin ensimmäisen työharjoitteluni aikana Ähtärissä ollessani. Silloin osallistujat olivat esikouluikäisistä kuudesluokkalaisiin, ja sain tuolloin jo huomata, että lapset eivät tarvitse paljoa saadakseen mielikuvituksen lentoon luodakseen paljon enemmän kuin mitä heille aluksi ohjeistetaan. Tuolloin, kuten nytkin, näytin lapsille ainoastaan käpyöttiäisen yksinkertaistetun muodon, eli siipien teon, mutta osa lapsista innostui viemään työtään omaaloitteisesti pidemmälle tekemällä öttiäisilleen esimerkiksi jalkoja, lisäsiipiä ja tuntosarvia sekä muita lisäosia. Tällaista lapsen innovatiivisuutta ja luomisen iloa sekä ideoiden syntymistä on ohjaajana palkitsevaa seurata.

Tuunatut saviruukut-työpajassa lapset saivat maalata askartelumaaleilla oman näköisensä saviruukun. Saviruukkujen tuunaus valikoitui yhdeksi työpajaksi, koska se oli helppo toteuttaa, ei vaatinut erikoisia välineitä ja se soveltui myös pienemmille lapsille. Lisäksi kyseistä työpajaa oli helppo toteuttaa esimerkiksi puistoissa pidetyissä Kulttuurihurautuksissa, sillä värit olivat vesiliukoisia ja lähtivät näin ollen vaatteista pois kotona saippuaveden avulla ja suurimmat sotkut käsistä ja vaatteista sai siivottua kosteuspyyhkeiden avulla. Lapsilta syntyikin mitä hienoimpia taiteellisia tuunauksia. Eräskin tyttö maalasi puistossa pidetyssä Kulttuurihurautuksessa niin hartaudella omaa saviruukkuaan, että hänen äitinsä havahtui, että kotona kannattaisi kaivaa useammin vesivärit esiin, jotta lapsi pääsee toteuttamaan omaa taiteellista innostustaan.

Kivien maalaus-työpajassa kiviä maalattiin niin ikään askartelumaaleilla. Olin itse kerännyt valmiiksi jo luonnosta keskikokoisia kiviä maalattavaksi, mutta lisäksi kannustin lapsia etsimään luonnosta itse myös kiviä maalattavaksi. Lapsien luovuuden päästessä valloille, syntyi kivistä kissoja, koiria, leppäkerttuja ja muita eläimiä ja koristeita. Eräsikin poika innostui hakemaan useampaan otteeseen pihalta kiviä. Aluksi hän toi noin nyrkin kokoisia kiviä muutaman maalattavaksi, mutta hän innostui koko ajan entistä enemmän, ja lopulta hän tuli pyytelemään jo kaveriaan kantoavuksi. Vasta sitten huomasin pojan löytäneen erittäin isokokoisen, varmasti lähemmäs 20 kiloa painavan kivenjätkäleen, jota he eivät saaneet edes kaverinsa kanssa kuljetettua sisätiloihin. Huomattuani asian, tarjouduin kantamaan jätkäleen sisään, josta lopulta syntyi jättiläismäinen kilpikonna.

Paperikassin taittelu-työpajassa taiteltiin ja liimattiin kasaan ohjeiden mukaan pieni tavaransäilytys-/lahjakassi tapetista, jonka jokainen lapsi sai koristella mieleisekseen liimaamalla siihen esimerkiksi kiiltokuvia, tarroja tai puisia tähtiä. Paperikassin taittelu-askartelu toteutettiin ainoastaan Ylistarossa pidetyillä Joutopäivämarkkinoilla, koska sinne piti saada työpajaksi joku sellainen yksinkertainen työpaja, jonka toteuttamiseen ei mene kauan, eikä myöskään työn kuivumiseen saanut mennä kovin kauan, koska markkinoilla ihmiset eivät jaksakaan pysähtyä yhden kojun kohdalle kovin pitkäksi aikaa. Paperikassin taittelu, liimaaminen ja koristelu sujuivat joutuisasti, koska olimme leikanneet mallit jo valmiiksi. Lopulta kovin moni ei edes pysähtynyt tähän ilmaiseen työpajaan, koska muu markkinahumu vei mukanaan.

Myös **kaarnalaivan** askartelu toteutettiin ainoastaan yhdessä Kulttuurihurautuspaikassa, johtuen siitä, että tarvittavista materiaaleista puun kaarnaa oli hankala löytää kaupunkialueelta. Kaarnalaivan askartelu toteutettiin Sovintolan nuorisoseuralla Peräseinäjoella, jonne Kulttuurihurautuksen varannut henkilö oli ystävällisesti kerännyt kaarnaa. Sovintolan nuorisoseuran 15 osallistujasta ainoastaan kaksi poikaa halusivat tehdä kaarnalaivan. Ensin he hakivat itse luonnosta tikun tai kepin mastoksi sekä sopivan lehden purjeeksi, jonka jälkeen kaiversimme yhdessä mastoille reiät ja pujotimme lehtipurjeet varovasti mastoon. Luonnonveden puuttuessa, pojat testasivat kaarnalaivojen merikelpoisuutta vessan käsienpesualtaassa.

Magneettikalastus oli monimuotoinen työpajakokonaisuus, joka oli suunniteltu mahdollisesti pidempikestoisia Kulttuurihurautuksia varten tai tuomaan täytettä ohjelmaan, jos ylimääräistä aikaa jäi. Magneettikalastusta varten olin valmistanut erilaisia kaloja kartongista, joita ongittiin magneettiongella. Kalat määrittävät tekemisen. Magneettikalastuksen määrittämiä tehtäviä olivat pääasiassa erilaiset leikit, kuten muuttuva hippa, yksipiilo, norsuhippa ja viimeinen pari uunista ulos.

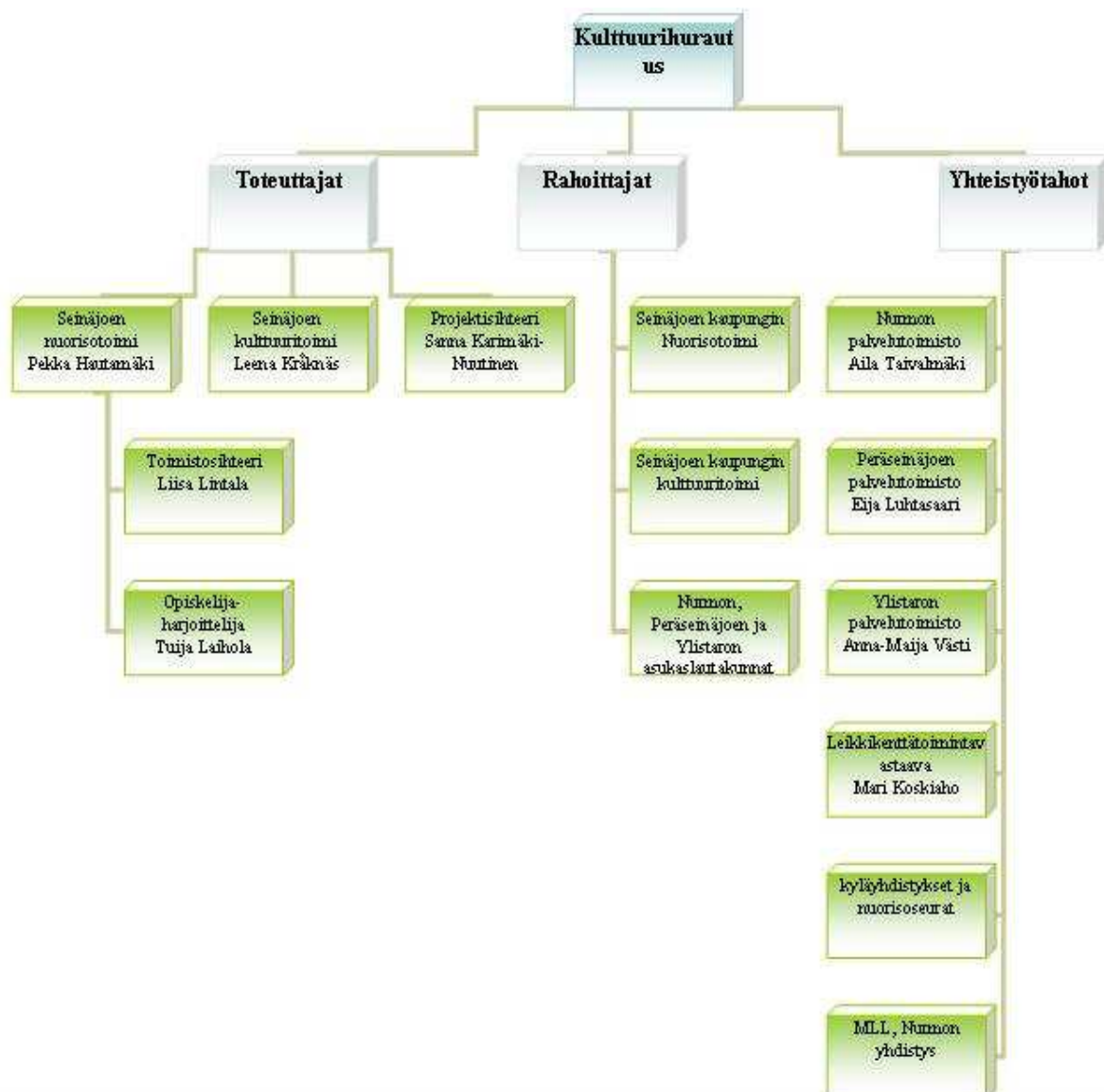
Tuulihyrrän valmistus oli Kulttuurihurautusohjelmistossa vasta syyslomaviikon Kulttuurihurautuksissa. Tuulihyrrän valmistukseen käytettiin tapettia, mehupilliä/korretta, pahvia, nuppineulaa sekä balsapuuta. Lisäksi hyrrän sai halutessaan koristella esimerkiksi värittämällä tai tarroilla. Ensin tapetista leikattiin neliön muotoinen pala, josta leikattiin kulmasta keskusta halkiot, jättäen keskelle kuitenkin vähän auki leikkaamatonta aluetta. Sen jälkeen neliö taiteltiin joulutorttumaisesti joka toinen kulma keskelle ja palat laitettiin maalarinteipillä yhteen. Seuraavaksi leikattiin pahvista halutun muotoinen pala siten, että pala peittää keskellä olevan teipin. Lopuksi tuulihyrrä kasattiin siten, että nuppineula laitettiin ensin pahvinpalan keskeltä läpi, sitten valmistetun hyrrän läpi, jonka jälkeen nuppineula laitettiin mehupillin tai korren läpi ja lopuksi laitettiin balsanpuun palanen vielä nuppineulaan tupeksi, niin ettei nuppineula kuitenkaan tule läpi. Valmiin tuulihyrrän sai koristella haluamallaan tavalla.

Tuulihyrräaskartelun valitsin syyslomaviikolla toteutettujen Kulttuurihurautusten kädentaitopajaksi siitä syystä, että se soveltui syyslomaviikon Kulttuurihurautusten työpajateemaan, jonka aiheena oli ilmastonmuutos ja luonto. Muita osuuksia syyslomaviikon Kulttuurihurautuksissa oli lämmittelyleikit sekä vastaavan kulttuurisih-teerin Sanna Karimäki-Nuutisen suunnittelema ja toteuttama Hullu helle-draamatyöpaja.

7 CASE: KULTTUURIHURAUTUS

Kulttuurihurautus-projektin tarkoituksena oli tarjota kulttuuripalveluita niille lapsille ja nuorille, jotka asuivat 2009 vuoden alussa kuntaliitosten myötä laajentuneen Seinäjoen kaupungin reuna-alueilla. Kulttuurihurautus-projekti koostui erilaisista kädentaito- ja askartelupajoista, jotka oli suunnattu lapsille ja nuorille.

Kulttuurihurautusprojekti toteutettiin yhteistyössä Seinäjoen kaupungin kulttuuri- ja nuorisotoimien kanssa. Projektin muina rahoittajina toimivat Nurmon, Peräseinäjoen ja Ylistaron asukaslautakunnat. (Kuvio 1)

KUVIO 1. Kulttuurihurautus-projektin projektiorganisaatio.

Kulttuurihurautusten kohteina olivat heinäkuussa Seinäjoella, Nurmossa, Peräseinäjoella ja Ylistarossa kyläyhdistysten ja nuorisoseurojen ylläpitämät nuorisoseurantat ja kylätalot, leikkikenttätöimintapaikat sekä Nurmon Mannerheimin lastensuojeluliiton järjestämät puistotapaamiset. Ensisijaisina Kulttuurihurautuskohteina olivat Seinäjoella Ämmälänkylä ja Aunes, Nurmossa Koura, Knuutila ja Haali, Peräseinäjoella Kihniä, Haapaluoma ja Viitala sekä Ylistarossa Untamala, Kitinoja, Kainasto ja Hanhikoski. Kulttuurihurautusta markkinoitiin kyseisillä kylillä toimineille kyläyhdistyksille ja nuorisoseuroille, lisäksi Kulttuurihurautus kiersi kaikissa Seinäjoella, Nurmossa, Peräseinäjoella ja Ylistarossa järjestetyissä leikkikenttätöiminnöissä sekä Nurmon Mannerheimin lastensuojeluliiton järjestämässä puistotapaamisissa. Kaiken kaikkiaan Kulttuurihurautus pysähtyi heinäkuun aikana 24 paikassa ja toimintaan osallistui 307 lasta ja nuorta. (Kuvio 2)

Kulttuurihurautuskohteet	Yhteensä	Osallistujat
Nuoriseura- ja kylätalot	5 paikkaa	56 kpl
leikkikenttätöiminnat	10 paikkaa	109 kpl
Nurmon MLL:n puistotapaamiset	4 paikkaa	73 kpl
Muut	6 paikkaa	69 kpl
Yhteensä	25	307

KUVIO 2. Kulttuurihurautuskohteet ja osallistujat heinäkuussa 2009.

Heinäkuun Kulttuurihurautusten lisäksi päätettiin Kulttuurihurautus toteuttaa uudestaan syksyllä koulujen syyslomaviikon aikana. Syyslomaviikon Kulttuurihurautuksia markkinoitiin samoille tahoille kuin heinäkuun Kulttuurihurautuksia. Syyslomaviikolla Kulttuurihurautuksia oli yhteensä kolme ja niihin osallistui yhteensä 28 lasta ja nuorta. (Kuvio 3)

Paikka	Osallistujia	Tyttöjä	Poikia
Kainaston nuorisoseura	11	4	7
Knuuttilan koulu	7	3	4
Kouran urheiluhalli	10	8	2

KUVIO 3. Kulttuurihurautukset koulujen syyslomaviikolla 2009.

Kulttuurihurautukset koostuivat erilaisista askartelu- ja kädentaitotyöpajoista. Jokaisessa Kulttuurihurautus paikassa toteutettiin 1–3 työpajaa, riippuen siitä, kuinka pitkäkestoinen Kulttuurihurautus oli kyseisessä paikassa ja oliko tilaaja toivonut useamman työpajan. Heinäkuussa toteutuneita työpajoja olivat öttiäisiä, öttiäisiä – käpyaskartelupaja, paperin marmorointi, magneettikalastus, kankaanpainanta, Hama-helmeily, tuunatut saviruukut, kivien maalaus, kaarnalaiva sekä paperiaskartelu – kassin taittelu tapetista.

Kulttuurihurautusten työpajojen valinnasta ja suunnittelusta sain vastata itse ohjaajana. Valitsin työpajoiksi askartelu- ja kädentaitopainotteisia työpajoja siksi, koska arvelin, että vanhempien tulee harvemmin kotona harrastettua lastensa kanssa tällaisia kädentaitoja ja askarteluja, mitä Kulttuurihurautuksissa toteutettiin. Yleensä kotiloissa taiteilu lasten kanssa rajoittuu monesti vesi- ja sormiväreillä maalaamiseen sekä paperiaskarteluun, koska niiden materiaalit ovat suhteellisen edul-

lisiä, ja ne ovat helposti saatavilla markettienkin valikoimista. Sen sijaan kotioloissa aikuisten tulee harvoin alettua lastensa kanssa esimerkiksi marmorimaan paperia, koska puuha vaikuttaa monimutkaiselta ja sotkuiselta.

Syyslomaviikolla Kulttuurihurautusten sisältöä muokattiin kesällä tehtyjen havaintojen pohjalta enemmän päiväleiri-tyyliseksi neljän tunnin mittaiseksi työpajakokoukseen. Syysloman Kulttuurihurautuksissa pajatoiminta alkoi lämmittävillä yhteisleikeillä, jonka jälkeen siirryttiin toteuttamaan vs. Kulttuurisihteerin Sanna Karimäki-Nuutisen suunnittelemaa ”Hullu helle” -draamatyöpajaa. Draamatyöpaja toteutettiin kahdessa osassa siten, että välissä pidettiin evästäuko. Draamapajan jälkeen oli vielä ohjelmassa tuulihyrrän askartelu.

Kulttuurihurautuksista tiedotettiin projektin tiedotussuunnitelman mukaisesti paikallisille lehdille ja median edustajille. Tiedotuskanaviksi oli valittu Seinäjoen alueella ilmestyvä Ilkka-lehti, sekä Seinäjoen, Nurmon, Peräseinäjoen ja Ylistaron alueilla ilmestyviä paikallislehtiä. Tiedotteita Kulttuurihurautuksista lähetettiin Ilkkaan ja Pohjalaiseen sekä paikallisiin sanomalehtiin, joita olivat Seinäjoen alueella ilmestyvät Epari ja Seinäjoen sanomat, Ylistarolaisten paikallislehti Pohjankyrö ja Peräseinäjoen paikallislehti JP-kunnallislehti. Myös Pohjanmaanradioon ja Ykköset-lehteen lähetettiin tiedotteita projektista.

Kulttuurihurautus-projektia markkinoitiin myös Seinäjoella ilmestyvässä Epari-lehdessä, Peräseinäjoella ilmestyvässä JP-kunnallislehdessä sekä Ylistarossa ilmestyvässä Pohjankyrö-lehdessä maksettujen mainosten avulla. Mainoksen Kulttuurihurautusten aikataulusta suunnitteli Seinäjoen kaupungin markkinointiasistentti Tytti Kettula. Mainokset olivat Seinäjoen kaupungin käyttämän graafisen ilmeen mukaisia, ja lisäksi mainoksissa käytettiin Olli Kiviluodon suunnittelemaa Kulttuurihurautus-logoa. (Liite 1)

Onnistuneen tiedotuksen ja markkinoinnin ansioista Kulttuurihurautuksiin saatiin runsas osanotto. Myös mediat kiinnostuivat Kulttuurihurautus-projektista, ja kaikki paikallismediat tekivät Kulttuurihurautuksista oman jutun lehtiinsä. Pohjankyrö-lehti julkaisi lehtijutun Kainaston nuorisoseuralla 7.7.2009 pidetystä Kulttuurihurautuk-

sesta, Ilkka-lehdessä julkaistiin puolestaan lehtijuttu 13.7.2009 Hyllykallion Lato-
vuoren puistossa pidetystä Kulttuurihurautuksesta ja JP-kunnallissanomat tekivät
lehtijutun 22.7.2009 Peräseinäjoen puolella sijaitsevan Sovintolan nuorisoseuras-
sa pidetystä Kulttuurihurautuksesta. Lehtijuttujen lisäksi Yle Pohjanmaan radio teki
livehaastattelun 29.7.2009 ennen Nurmon Vasarapuistossa alkanutta Kulttuurihu-
rautusta. (Liite 2 ja 3)

Kulttuurihurautus-projektin rahoituksesta vastasivat Seinäjoen kaupungin kulttuuri-
ja nuorisotoimien lisäksi Nurmon, Peräseinäjoen ja Ylistaron asukaslautakunnat,
joilta haettiin Kulttuurihurautus-projektiin apurahaa. Kulttuurihurautus-projektille
haettiin apurahaa myös Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahastolta, mutta apurahapäätös
tuli kyseiseltä taholta kielteisenä.

8 POHDINTA

Kulttuurihurautus sai runsaasti positiivista palautetta projektin yhteistyökumppaneilta sekä projektiin osaa ottaneiden lasten vanhemmilta. Lisäksi projekti herätti myönteistä vastaanottoa paikallisissa medioissa lehtijuttujen ja radiohaastattelun muodossa, joka osoittaa se, että projekti on ollut tarpeellinen niin kyläyhteisöille kuin Seinäjoen kaupungin tarjoamille kulttuuri-, nuoris- ja vapaa-ajanpalveluille.

Tällaiselle projektille löytyisi varmasti kysyntää myös muualta Suomesta isojen kuntien alueilla, joissa välimatkat saattavat olla verrattain pitkiäkin eri harrastusten sekä kulttuuri- ja nuorisopalveluiden pariin. Varsinkin kesäaikaan tällaisille reuna-alueprojekteille olisi oiva mahdollisuus tuottaa toimintaa ja iloa reuna-alueilla asuvien lasten ja nuorten arkeen, sillä edelleen löytyy paljon niitä lapsia, jotka eivät kesän aikana pääse osallisiksi esimerkiksi kesäleireihin rajoitetun osallistujamäärän johdosta tai yksinkertaisesti siitä syystä, että vanhemmilla ei ole rahaa. Myös pitkät välimatkat ja kuljetuksen sekä paikallisliikenteen puutteellisuus saattavat estää lapsia ja nuoria osallistumasta etenkin kesäaikaan kuntien järjestämiin kesätoimintoihin. Kesällä monet lapset saattavatkin joutua viettämään pitkiäkin aikoja päivällä yksin vailla tekemistä, koska vanhemmat ovat töissä ja harrastustoiminnat kesälomalla. Kunnat voisivat ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä vastaavalla reuna-alueille suuntautuvilla työpajoilla, projekteilla ja muulla vapaa-ajantoiminnalla.

Lisäksi Kulttuurihurautuksien kaltaiset projektit ovat oiva mahdollisuus työllistää paikallisia kulttuurin osaajia ja taitajia eri osa-alueilta, kuten muusikoita, ohjaajia, kuva- ja sanataiteilijoita sekä muita alan ammattilaisia, välittämään taiteellisuuden ja luovuuden tuomaa iloa sekä vaalimaan perinteitä lasten ja nuorten keskuuteen. Tällaiset sosiokulttuuriset projektit auttavat myös alan osaajia verkostoitumaan toi-

siinsa entistä paremmin, joka parhaimmillaan johtaa siihen, että tuloksena saattaa syntyä uusia innovatiivisia yritys- ja liikeideoita sekä toimintamuotoja.

Kulttuurihurautus-projektin kaltaiset toimintamuodot edistävät myös kulttuuripoliittista tasa-arvoa, kun palveluita viedään lähemmäksi ihmisiä, sillä kulttuuripoliittisen ajattelun mukaan taide- ja kulttuuripalvelujen tulee olla kaikkien saatavilla riippumatta asuinpaikasta tai varallisuudesta. Kulttuurihurautus-projekti toimi nimenomaan kulttuuripoliittisten aatteiden pohjalta, kun kulttuuripalveluita vietiin ihmisiä lähemmäksi asuinalueille, joissa kulttuuri- ja nuorisopalveluita ei välttämättä ole tarjolla reuna-alueilla etenkin kesäaikaan. Myöskään varallisuus ei estänyt ketään osallistumasta Kulttuurihurautuksiin, koska toiminta oli kaikille ilmaista, sillä kaikki tarvikkeet kustannettiin asukaslautakuntien myöntämällä apurahoilla.

Kulttuurihurautus toimii myös ansiokkaana esimerkkinä sosiokulttuurisen innostamisen projektista. Projekti sai alkunsa sosiokulttuuristen aatteiden mukaisesti tarpeesta tuottaa kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-ajanpalveluita kaupungin reuna-alueille. Lisäksi projektin aikana pyrittiin sosiokulttuurisen innostamisen aatteen mukaisesti herättämään elämää siellä, missä sitä ei ole välttämättä ollut. Vaikkakin monet nuorisoseurat ovat edelleen hyvin aktiivisia, mutta silti välissä saattaa olla pitkiä jaksoja, jolloin kukaan ei käytä nuorisoseuran tarjoamia tiloja. Tällaisten projektien ja toimintamuotojen avulla voitaisiinkin tulevaisuudessa elävöittää ja elvyttää nuorisotilojen käyttöä.

Kuten kaikissa projekteissa, myös Kulttuurihurautuksessa, on vielä kehittämisen varaa. Jos Kulttuurihurautus-projekti toteutetaan myös jatkossa, olen sitä mieltä, että Kulttuurihurautus toimisi paremmin syyslomaviikolla toteutetun kaavan mukaisesti, eli Kulttuurihurautus pysähtyisi yhteen toimintapaikkaan kokonaiseksi päiväksi. Päivän kesto voisi olla esimerkiksi neljä tuntia, sillä kyseisessä ajassa ehtii jo toteuttamaan monipuolisemmin erilasta toimintaa kuin kahdessa tunnissa, kuten draama- ja musiikkityöpajoja sekä askartelua ja kädentaitoja. Lisäksi Kulttuurihurautus-projekti on melkoisen kallis projekti toteuttaa, sillä työpajamateriaalien lisäksi isoja kuluja muodostuu esimerkiksi auton vuokra- ja käyttökuluista sekä mainonnasta, joten erilaisten rahoitusmahdollisuuksien pohtiminen, uusien ja erilais-

ten yhteistyökumppaneiden etsiminen sekä toiminnan muuttaminen maksulliseksi tulevat varmasti olemaan sellaisia asioita, joita kannattaa tulevaisuudessa pohtia projektia toteutettaessa.

Itselleni Kulttuurihurautus-projektin toteuttamisella oli suuri merkitys ammatillisen kasvuni suhteen. Projektin onnistuminen osoitti, minun omaava paljon sellaisia projektinhallinnallisia taitoja, joita voin myös tulevaisuudessa hyödyntää kulttuurituottajan ammatissani. Myös se, että media kiinnostui projektista erittäin laajassa mittakaavassa, sai aikaan onnistumisen kokemuksia tiedottajan tehtävistä. Kaiken kaikkiaan Kulttuurihurautus-projekti oli antoisa kokemus, ja voisin nähdä itseni tulevaisuudessakin toteuttamassa ja käynnistämässä vastaavanlaisia projekteja, jotka perustuvat sosiokulttuurisiin aatteisiin, sillä runsaan myönteisen palautteen myötä olen saanut huomata, että tällaiselle toiminnalle löytyy runsaasti kysyntää.

LÄHTEET

Frisk, O. 2005. Kulttuuriavain. Keuruu: Otava.

Heiskanen, I, Kangas, A & Mitchell, R (toim.) 2002. Taiteen ja kulttuurin kentät: perusrakenteet, hallinta, lainsäädäntö ja uudet haasteet. Helsinki: Tietosanomat oy

Kangasniemi, I. 2001. Salaiset kädentaidot: kuvataide- ja askaetelutöitä. Porvoo: WS Bookwell oy

Kaukkila, V& Lehtonen, E. 2007. Ryhmästä enemmän: Käsikirja ryhmänohjaajan taitoja tarvitsevalle. Helsinki: SMS-tuotanto oy

Kinnunen, P, Penttilä, L, Rantala, J, Salonen, K& Tervo, T (toim.) 2003. Innostuskirja. Nyt. Vantaa: Opintokeskus Kansalaisfoorumi

Kopakkala, A. 2005. Porukka, jengi, tiimi: Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita

Kukkasmäki, T. 2004. Kulttuuritoiminnan käsikirja. Kuopio: Unipress

Kurki, L. 2006. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Juvenes Print

Kråknäs, L. leena.kraknas@seinajoki.fi 18.11.2009. Kommentteja opinnäytetyöhön. [henkilökohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Tuija Laihola. [Viitattu 20.11.2009]

Löow, M. 2002. Onnistunut projekti: projektijohtamisen ja – suunnittelun käsikirja. Maarit Tillman. Helsinki: Tietosanoma oy.

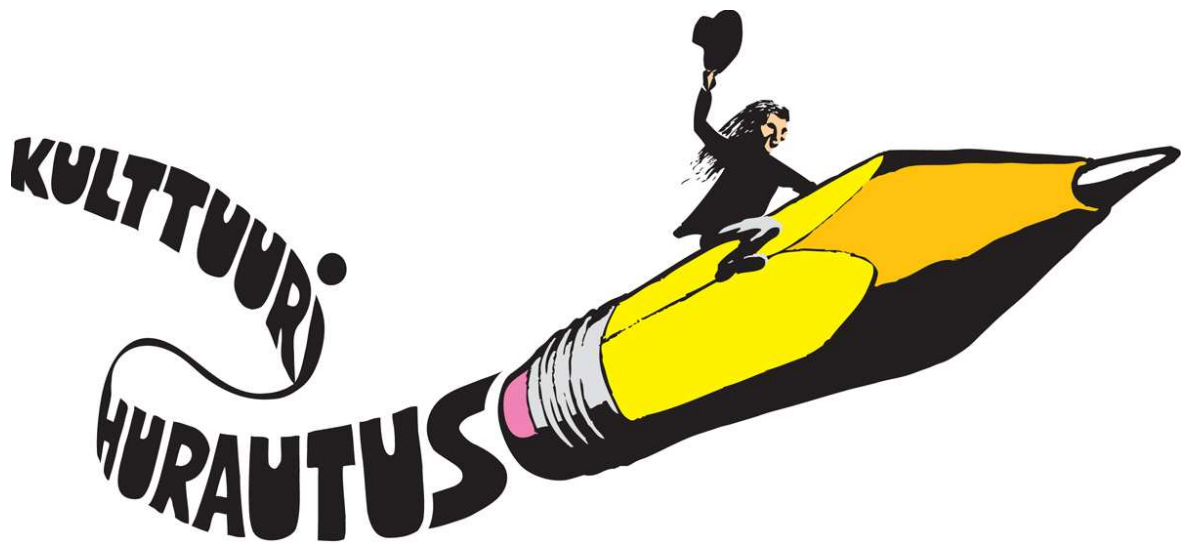
Niemistö, P. 2003. Askartelun pikkujättiläinen: Tee itse lahjat ja kodin koristeet. 6. Porvoo: WS Bookwell oy

Niemistö, R. 1998. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. Tampere: Tammer-Paino

- Opetusministeriö. Ei päiväystä. Kulttuuripolitiikka. [verkkosivu]. Helsinki: Opetusministeriö. [Viitattu 1.10.2009]. Saatavana: <http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/?lang=fi>
- Opetusministeriö. Ei päiväystä. Lasten kulttuuripoliittinen ohjelma. [verkkojulkaisusarja]. Helsinki: Opetusministeriö.[Viitattu 17.11.2009]. Saatavana: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2003/liitteen/opm_114_opm29.pdf?lang=fi
- Opetusministeriö. 16.10.2006. Yksitoista askelta luovaan suomeen: luovuusstrategian loppuraportti. [verkkojulkaisusarja]. Helsinki: opetusministeriö. [viitattu 4.11.2009]. Saatavana: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteen/opm43.pdf?lang=fi>
- Paasivaara, L, Suhonen, M & Nikkilä, J. 2008. Innostavat projektit. Helsinki: Sairaanhoidajaliitto ry
- Roth, S. 1995. Varhaisen taidekasvatuksen yhteydet nuoruusiän kulttuuriharrastuksiin: tutkimusraportti. Helsinki: Mannerheimin lastensuojeluliitto.
- Salmi-Niklander, K. 1998. Perinteentutkimuksen terminologia [verkkosivu]. Helsinki: Helsingin yliopisto. [viitattu 30.10.2009]. Saatavana: <http://www.helsinki.fi/folkloristiikka/opiskelu/terminologia.htm#kulttuuri>

LIITTEET

Liite 1. Kulttuurihurautus-logo

2009

UURI

Aino Mäki-Mantila (esimies) (06) 418 6525
Tero Hautamäki (06) 4186518
sähköposti: kulttuuri@ilkka.fi, etunimi.sukunimi@ilkka.fi

PÄIVÄN SITAATTI:

Toivotaan, että kaikki palvelut eivät karkaa keskustaan. ”
Projektisihteeri Sanna Karimäki-Nuutinen

7

Että kulttuuripalvelut pysyisivät lasten ja nuorten ulottuvilla

Kun ynnätään yhteen pakettiauto, ohjaaja ja kylän lapset, saadaan summaksi Kulttuurihurautus. Alueellinen kulttuuripalvelutuotanto pyrkii mahdollistamaan harrastamisen uuden Seinäjoen jollei jokaisessa, niin useassa kolkassa.

SEINÄJOKI

Anna Valtari

Kulttuurihurautusohjaaja **Tuija Laihola** tekee heinäkuun aikana reilut parikymmentä lapsille ja nuorille tarkoitettua työpajakeikkaa ympäri Seinäjokea.

Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kaupungissa toimivat yhdistykset, nuorisoseurat ja kyläyhdistykset, jotka ovat voineet tilata työpajan alueelleen. Niiden kautta tiedon on myös oletettu leviävän lapsiperheille.

Kolmas sektori on avainasemassa, koska kulttuuritoimen resurssit ovat rajalliset, sanoo projektisihteeri **Sanna Karimäki-Nuutinen**.

Ylistaron, Nurmon ja Peräseinäjoen asukaslautakunnat ovat myöntäneet tukea projektille materiaalien hankintaan. Kaikenlaisesta askartelemisestä aina kiinnostunut oltiin, kulttuurituotantoa opiskeleva Laihola sai kulttuurihurautuksesta oivan harjoittelupaikan.

Työpajakirjo on laaja. Pakasta ja päivästä riippuen ohjelmassa on joko kankaanpainantaa, marmorointia, öttäispajaa, jossa käyvästä tehdään otoköitä tai sitten ohjattu leikkimishetki tai improilupaika.

Tänään työpajaan pääsee osallistumaan Kärjen koululla kello kymmenestä ja Rastipuisen koululla kello 13:sta lähtien. Huomenna Laihola päivystää kello 14:sta lähtien Knuuttilan koululla.

Loppukuun aikana kulttuurihurautus vieraillee muun muassa Ylistaron Joutopäivillä, Pohjan nuorisotalolla, Viitalankylän Sovintolassa ja Nurmon Vasarapuistossa. Tarkan listan löytää internetistä.

Linnea (vas.), Matias ja Sofia Laitinen sekä Isa Nikkari tekevät kukin kolme arkkiä marmoroitua paperia eilen Latovuoren puistossa Hylykalliolla. Kuva: Anssi Jokiranta

Jokaisessa paikassa toimintaan on osallistunut keskimäärin kymmenen lasta. Ikäskala on ulottunut yksivuotiaista 14-kesäiseen.

Kulttuurikydytystä

Aluekeskusohjelmasta rahoitettua projektissa Karimäki-Nuutinen kartoittaa toimijoita ja yhdessä näiden kanssa pohtii, mitä palveluja viedä kylille ja haja-asutusalueille. Ideoitaan ehtii vielä esitellä sillä projekti on käynnissä ensi vuoden maaliskuuhun saakka.

Toivottavaa on, että kaikki palvelut eivät karkaa keskustaan. Alueellisen tasapuolisuuden

saavuttamiseksi tarvitaan ennakkoluottomuutta ja uusia kokeiluja.

Uutta on syksyllä käynnistetty kerhokyytikokeilu. Peräseinäjoella ja Ylistarossa sijaitseville kylätaloille organisoidaan muun muassa teatterikerhotoimintaa, johon järjestetään kytty Seinäjoen keskustasta.

Tiedossani ei ole, että muualla Suomessa olisi tällaista kuntaliitostenkaan myötä tehty. Ehkä järjestämme kulttuurikydytönsä jatkamaan. Silloin kyliltä kyydittäisiin väkeä keskustaan teatterin, taidehallin tai vaikkapa ostoksille. Kukin saisi itse päättää, mitä tehdä, sanoo Karimäki-Nuutinen.

”Hieno, äiti kato!”

SEINÄJOKI

Helmikuussa käynnistyneen alueellisen kulttuuripalvelutuotanto -projektin ensimmäinen toteutunut palvelu on Kulttuurihurautus-auto, joka **Tuija Laiholan** ohjauksena kurvasi eilen aamupäivällä Hylykalliolle, Latovuoren puistoon.

Kello ei ole monta minuuttia yli aamukymmenen, kun leikkipuistoon juoksaisevat ensimmäiset osallistujat. Viisivuotias **Isa Nikkari** yhdessä

pikkuveljensä **Amin** ja äitinsä **Raija Marttalan** kanssa tulevat paikalle kuultaan työpajasta MLL:n kautta.

Kiinnostaisiko paperin marmorointi?, kysyy Laihola tulleiltoilta.

Isan lempivärien selvittyä Laihola auttaa työssä alkuun. Silkkivärejä ripotellaan puksella vartaalla limaiselta kiiseliltä näytävän liisterin pinnalle. Kun pisaroita on riittävästi, saa **Isa** upottaa tikun liisteriin ja sekoittaa väreistä

kuviota. Lopuksi liukaspinnainen paperi painellaan ai-neen pinnalle, vedetään varovasti ylös ja voilä, taideteos on valmis.

Äiti kato, sanoo **Isa** ja äiti ihalle.

Perhe on lomallaan jo nähnyt muumit ja setannut laivalla. Loppuloma vain ollaan ja käydään vaikka leikkipuistoissa.

Tottahan ny toki on ki-vaa, että tällaista järjestetään, sanoo **Marttala**.

MAANANTAI 27.7.2000

JP KUNNALLISSANOMAT

Tämä on kivaa. Ella ja Venla Koivusaari sekä Lotta Korpela askartelevat innokkaasti. Muutaman tunnin aikana ehti syntyä paljon valmista.

Kulttuuria hurautettiin käpyperhosten siivittämänä

Nuorisoseurantalo Sovintolassa tuoksu maalilta. Sisarusket Ella ja Venla Koivusaari sekä Lotta Korpela pensselöivät parhaillaan suuren pöydän äärellä käpyjä ja kiviä.

– Annatko sitä maalilautasta tänne päin, Ella pyytää Venlaa.

Tyttöjen viressä joukko kansainvälisiä työleiriläisiä, nuorisoseuraväkeä sekä liuta kylän muita lapsia leikkii ja hassuttelee piirissä kulttuurihurautusohjaaja Tuija Laiholan sekä hankevetäjä Päivi Hautalan opastamana. Välillä väki makaa lattialla, välillä se hyppii seisaaltaan.

Meneillään on muutaman tunnin mittainen Kulttuurihurautuspläjäys, joka toi muassaan monen sortin työpajat Sovintolaan.

– Me ei olla ehditty vielä leikkimään ollenkaan, kun pitää saada nämä askartelut valmiiksi,

yksi maalaavista tytöistä huikkaa.

Lotan ja Venlan käsissä syntyy parhaillaan kauniita kivileppäkerttuja, Ella koristaa rautalangalla käpyä perhoseksi.

– Äiti huomasi, että täällä Sovintolassa on tällainen tapahtuma ja me halusimme tulla katsomaan, mitä täällä tehdään, kaksitoistavuotias Ella kertoo Venlasiskon nyökytellessä vierellä.

Yksitoistavuotias Lotta kuuli kulttuurihurautuksesta veljensä Feetun kaverilta.

– Feetukin oli täällä, mutta ehti jo lähteä, Lotta kertoo.

Liian lyhyt loma

Sekä Ella ja Venla että Lotta kertovat askartelevansa kotonaan.

– Tänne oli siksikin kiva tulla, että täällä oli kaikki tarvikkeet valmiina. Me ruvettiin vaan tekemään, tyttökolmikko iloitsi.

He paljastavat puhuneensa kulttuurihurautuksessa mukana olevien kansainvälisten työleiriläisten kanssa englantia.

– Kysyttiin, että "what's your name" ja sellaista, kahdeksanvuotias Venla tarkentaa.

Hieman tyttöjä harmittaa, että Sovintolan tempaus alkaa olla kesän viimeisiä tapahtumia, joihin ehtii osallistua ennen koulua.

– Aivan liian akkia on loma mennyt, he tuumaavat yhteen ääneen.

Koko heinäkuun

Peräseinäjoen Viitalan kylän nuorisoseurantalolla hurauteltiin

kulttuurin parissa viime viikolla. Kulttuurihurautuksen ensisijaisina pysäkkeinä ovat koko heinäkuun olleet juuri kylät ja tärkeinä yhteistyökumppaneina kylillä toimivat yhdistykset.

Ilmaista työpajatoimintaa sisältävä Kulttuurihurautus-projekti on Seinäjoen nuoriso- ja kulttuuritoimen yhteinen ja päättyy heinäkuun lopussa. Muita raioittajia ovat Peräseinäjoen, Nurmon sekä Ylistaron asukaslautakunnat.

Kulttuurihurautusohjaajana toiminut Tuija Laihola suorittaa työharjoitteluaan Seinäjoen nuorisotoimessa. Hän on neljännen vuoden kulttuurituotannon opiskelija Seinäjoen ammattikorkeakoulussa.-sh-